

NEMZETPOLITIKAI SZEMLE

2020. június

ÖSSZEFOGLALÓK

A *Frankfurter Allgemeine Zeitung* olvasói levelet közölt, melynek szerzője arra reflektált, hogy Klaus Johannis román államelnöknek tervezik adni az aacheni Károly-díjat. Az olvasó kitért arra, hogy Johannis korábban a baloldali PSD és a „magyarok” közötti összeesküvésről beszélt, melynek állítólagos célja Románia dezintegrációja. A szerző szerint az újság korábbi tudósításaiból hiányzott a Románia és Magyarország közötti, a Romániában élő **magyar kisebbséggel** kapcsolatos történelmi elhelyezés. Az olvasó beszámolt a trianoni szerződésről, és kitért arra is, hogy 2010-ben június 4-ét nemzeti emléknaprá nyilvánította a magyar Országgyűlés. Potápi Árpád János nemzetpolitikai államtitkár 2018-ban hivatalos látogatást tett Csíkszeredán, ahol túlnyomórészt székelyek élnek, és egy olyan kijelentést tett, mely szerint a magyar kormány sosem fogja feladni ezt a területet, azaz Erdélyt. A szerző szerint létezik tehát egy „bőr alatti” magyar irredentizmus, amit Romániában, de más szomszédos államokban is reálisan létező dologként érzékelnek.

Frankfurter Allgemeine Zeitung: Subkutaner ungarischer Irredentismus
2020. június 26., Werner Müller (print, 29. oldal)

A *Die Tageszeitung* interjú készített Jana Puglierinnel, a European Council on Foreign Relations thinktank német irodájának vezetőjével, aki a beszélgetés során Magyarországról is szót ejtett. Puglierin szerint az európai támogatások nem feltétlenül önzetlenek: szerinte a szolidaritást kevésbé kellene „romantizálni”. A politológus úgy véli, emögött az a gondolat rejlik, hogy ha az ember ma szolidáris egy állammal, az az állam talán másnap viszont fogja segíteni őt. Ennek kapcsán Puglierin kitért arra, hogy Magyarország maszkokat küldött célzottan a szomszédos államokban élő **magyar kisebbségeknek** – és csak azoknak. Szerinte ez egy olyan politika, amit Orbán Viktor egyébként is követ: a nacionalizmus politikája. A lépés a szomszédos államokban sok kritikát váltott ki, egyesek etnikai diszkriminációról beszéltek.

Dmitro Kuleba ukrán külügyminiszter bejelentette, hogy Orbán Viktor és Volodimir Zelenszkij ukrán elnök júliusi találkozásához még két elem szükséges: a **nemzetiségi kisebbségek** kérdéseivel foglalkozó kormányközi bizottság és a közös oktatási bizottság üléseinek lebonyolítása, amelyek során kidolgozásra kerülnének a lehetséges megoldások. Kuleba közölte, hogy a Szijjártóval június 25-én Kijevben folytatott tárgyalás egyik célja Zelenszkij elnök és Orbán miniszterelnök csúcstalálkozásának előkészítése. A hírről beszámolt a *Zn.ua* is.

Унія.ua: МЗС: Для зустрічі Зеленського та Орбана у липні потрібні ще два елементи
2020. június 25. (online)

Szijjártó Péter a lehető leghamarabb meg akarja oldani a kárpátaljai **magyar kisebbség** nyelvi kérdéseit annak érdekében, hogy feloldják az Ukrajna-NATO bizottság üléseinek blokkolását. „Jelenleg blokkoljuk az Ukrajna-Bizottság üléseit. Nyíltan megmondtuk, hogy ahogy megoldódnak a magyar kisebbség oktatással kapcsolatos kérdései, visszavonjuk a vétót és biztosítjuk, hogy sor kerüljön az Ukrajna-NATO Bizottság miniszteri szintű üléseire. Én nagyon remélem, hogy ez így lesz” – jelentette be Szijjártó. Ezenkívül hozzátette, hogy Magyarország nem ért egyet azokkal a bejelentésekkel, mely szerint a magyarok valamit is tennének Ukrajna ellen. „Hangsúlyozni szeretném, hogy Magyarország érdekelt a jószomszédi kapcsolatokban. Érdekeltek vagyunk abban, hogy az oktatási nyelvhasználattal kapcsolatos vitás kérdéseket a lehető leghamarabb megoldjuk, folytatni akarjuk az együttműködést a gazdaság és a kereskedelem területén” – mondta Szijjártó.

Унія.ua: Сійярто: Угорщина хоче якнайшвидше вирішити мовні питання для розблокування комісії Україна – НАТО
2020. június 25. (online)

Szijjártó Péter ukrán kollégájával közösen tartott kijevei sajtótájékoztatóján bejelentette, Magyarország arra kéri az ukrán kormányt, hogy őrizze meg a jelentős **magyar kisebbség** által lakott Beregszászi járás jelenlegi határait és ne bővítsék azt a többségében ukránok lakta szomszédos Nagyszőlősi járással. A hírről beszámolt a *Zn.ua* is.

Унія.ua: Угорщина хоче збереження Берегівського району у нинішніх межах
2020. június 25. (online)

Budapestnek és Kijevnek sikerült párbeszédet kialakítani a **nyelvi kérdést** illetően, Magyarország nem szándékozik további akadályokat teremteni Ukrajna számára – jelentette be az *Izvesztyijának* Szijjártó Péter. „Egyszerűen lehetetlen volt párbeszédet folytatni Ukrajna korábbi vezetésével, a jelenlegi vezetéssel ez könnyebb,

vannak pozitív gesztusok. Én tényleg hiszem, illetve hinni akarok abban, hogy részükről is önszánt akarat és érdekeltség áll fenn az adott kérdés megoldását illetően. Remélem, hogy a két akarat valahol találkozni fog” – jelentette be Szijjártó.

Izvesztija: Венгрия видит позитивные жесты со стороны Киева в вопросе меньшинств
2020. június 24. (online)

Az *Evenimentul Zilei* „a magyarok egy újabb kudarcos kísérletének” tartja, hogy Bencsik János levele ellenére nem vonják vissza a Klaus Iohannisnak ítelt Károly-díjat. A cikkben beszámoltak róla, hogy Bencsik János „**magyarellenességgel**” vádolta Klaus Iohannist és azt kérte a díjat odaítélő Nemzetközi Nagy Károly Bizottságtól, vonják meg a román államfőtől a kitüntetését. Ezt a kérést a bizottság megtagadta és idézték Jürgen Lindent, a bizottság elnökét, aki azzal indokolta Iohannis kitüntetését, hogy ezzel bátorítsák az államfőt Románia „európai úton tartására”. A díj argumentációjában arról is szó van, hogy Iohannis „az igazságszolgáltatás, a kisebbségek és a kulturális sokszínűség védelmének nagy harcosa”. Kiemelték még, hogy Bencsik János levelében kitért rá: Iohannis megsértette a Romániában élő magyarokat.

Evenimentul Zilei: Încă o manevră eşuată a ungurilor! Deputatul a pus tunurile pe Iohannis. Document exploziv
2020. június 23., Lulia Moise (online)

A szlovák nemzetiségi önkormányzatok megkapják azokat az épületeket, amelyekben az iskoláik székhelyei vannak, mondta Anton Paulik, a magyarországi szlovákok parlamenti szóvivője a *Hospodárske noviny*nek adott interjújában. Az Igor Matovič és Orbán Viktor budapesti találkozására vonatkozó kérdésre Paulik elmondta, hogy az egyeztetések egy nagyon kellemes légkörben zajlottak. „Már a múltban is részt vettem több kétoldalú tárgyaláson, azonban ennyire jó és baráti szellemű beszélgetéseket még nem éltem át. Mindkét miniszterelnök hasonlóan gondolkodik, egy hullámhosszon vannak” – mondta Paulik. Az újságíró felvetette, hogy a közelmúltban a két nemzetet olyan témák osztották meg, mint például a **kettős állampolgárság** kérdése, az állampolgárság elvesztése. Ez után az újságíró azt kérdezte, hogy javulnak-e a kölcsönös kapcsolatok és érzik-e ezt a javulást a magyarországi szlovákok. Paulik válaszában közölte, az az érzése, hogy amióta a Szlovákia és Magyarország közötti problémákat nem említik olyannyira gyakran a sajtóban vagy más médiában, azóta „a honfitársaink Magyarországon lényegesen gyakrabban beszélnek arról, hogy ők szlovákok. Sokkal nyíltabban kötelezik el magukat a szlovák kulturális értékek mellett”. Paulik szerint ez azonban csak a dolog egyik oldala. A másik oldal, amit mindig, minden rendezvényen a magyar kormány képviselői is hangsúlyoznak, az, hogy a nemzeti kisebbségek támogatása Magyarországon az elmúlt hat-hét évben megnégyszereződött. „Ez valóban igaz, amit mi is érzünk” – húzta alá Paulik.

Hospodárske noviny: Orbán aj Matovič si porozumeli, premýšľajú na rovnakej vlně
2020. június 23., Pavel Novotný (online)

Az egyik oldalon ott van a **kettős állampolgárság** és szavazati jog, amit Budapest nyújt a határon túli magyaroknak. A másik oldalon ott van a törvény a szlovák állampolgárság elvesztéséről, azokra vonatkozóan, akik egy másik ország állampolgárságát felveszik. A Beneš dekrétumok, a trianoni szerződés vagy a Szlovák Házról szóló vita, ahonnan Pilisszentkereszt önkormányzata „elűzte a honfitársainkat”. Ez csak néhány azokból a problémás témákból, amelyek az elmúlt időszakban feszültséget keltettek Szlovákia és Magyarország között. Most azonban úgy tűnik, hogy a kölcsönös kapcsolatokban jobb idők köszöntenek be. Igor Matovič és Orbán Viktor miniszterelnökök túl akarnak lépni a vitatott témákon és a jövőbeli intenzívebb együttműködésre akarnak összpontosítani, amit megerősítettek a közelmúltbeli kétoldalú budapesti találkozón is. „Szlovákia a magyarok számára egy nagyon fontos ország. Önök a harmadik legnagyobb kereskedelmi partnerünk” – emlékeztette Orbán Matovičot a szorosabb kereskedelmi kapcsolatok szükségességére. A továbbiakban a cikk felidézte a múlt megosztó problémáit, kezdve a kettős állampolgárság kérdésével. A magyar kettős állampolgárságról szóló törvényre Robert Fico első kormánya élesen reagált: 2010-ben keresztülvitte a törvényt, amely megfosztja szlovák állampolgárságuktól azokat, akik felveszik egy másik országét. Ugyan ez eredetileg Orbán törvényére való reakció volt, nem úgy sült el, ahogyan Fico elképzelte. Az aktuális adatok szerint 3336 szlovákot fosztott meg a törvény a szlovák állampolgárságától, de csak elenyészően vannak olyanok, akik a magyar állampolgárság felvétele miatt veszítették el azt: mindössze 129 esetben. Ez is indokolta, hogy a Matovič-kormány elkötelezte magát ezen törvény módosítására. A továbbiakban a cikk ismertette a pilisszentkereszt Szlovák Ház ügyét. Ma a pilisszentkereszt vita megoldása egyfajta modellé vált a magyarországi szlovák kisebbség működése számára – szögezte le ezzel kapcsolatban a szerző. Június elején mindkét nemzet a trianoni békeszerződés aláírásának századik évfordulójára emlékezett. Orbán egy viszonylag kemény beszédet mondott Sátoraljaújhelyen, amelyben Trianont többek között egy történelmi igazságtalanságnak nevezte, és nyíltan beszélt annak orvoslásáról. A Matovičcsal való találkozón a magyar kormányfő közölte, hogy a két nemzet

sohasem fog ugyanúgy tekinteni Trianonra. Ugyanakkor mindkét miniszterelnök abban egyezett meg, hogy most a jövőt szükséges szem előtt tartani és a további együttműködés lehetőségeit kell keresni.

Hospodárske noviny: Ako nachádzame cestu k Maďarom

2020. június 23., Pavel Novotný (online)

A *La Vanguardia* tudósítást közölt a koronavírus-járvány és a magyarországi idegengyűlölet összefüggéseiről. A cikk felidézte, hogy az első tizenkilenc koronavírusos esetből kilenc iráni ösztöndíjas hallgató volt, aminek következtében Orbán Viktor kormányfő arról beszélt, hogy „a külföldiek hurcolták be a betegséget”, és bezáratta az egyetemeket. A szerző szerint bel- és külföldön egyaránt úgy ismert Orbán, mint a rasszizmus és az idegengyűlölet felbujtója, akinek rendszerét sokan már „rezsimként” emlegetik. Az Európai Bizottság és az Európai Parlament, az Európa Tanács, a Velencei Bizottság és az Európai Bírák és Ügyészek Szövetsége mind felemelték már a szavukat a magyar miniszterelnök gyűlöletbeszéde ellen. A cikk felelevenítette, hogy Orbánnak rövid időn belül két alkalommal is el kellett fogadnia az Európai Unió Bíróságának számára kedvezőtlen ítéletét: a tranzitónák megszüntetése és a civiltörvény ügyében. Ezek diadalt jelenthettek a magyar civil szervezetek számára, de Demeter Áron, az Amnesty International magyarországi programigazgatója szerint a civiltörvény célja elsősorban a megfélemlítést volt, és sokakat elrettentett. A Helsinki Bizottság részéről Gyulai Gábor arról beszélt, hogy nagyon erőteljes a demokratikus rendszer átalakítása, és a civil szervezetek az utolsók, akik még megmaradtak független hangként. A cikk kitért arra, hogy a muszlimokat terroristáknak nevezik, a cigányokat szegregálják az iskolákban, jelen van a bújtatott antiszemitizmus a zsidó Soros Györggyel szembeni támadásban, a transzszexuálisokat pedig nem ismerik el... Demeter Áron arról is beszélt, hogy minden kisebbséget meg kell védeni, akik nem illenek bele Orbán idealizált keresztény képébe. Kérdésként vetődött fel, hogy Orbán mennyire erőltetheti rá a magatartást a magyar társadalomra, amikor széles körű választási támogatottsággal bír. A cikk felidézte a Political Capital felmérését, amely 1992-ben 15 százalékra mérte a rasszista attitűdöt, 2014-ben 39 százalékosra, majd 2018 októberében már 67 százalékosra – ami azt is mutatta, hogy ez a jelenség erőteljesebben van jelen Magyarországon, mint Európa más részein. Gyulai Gábor arra is kitért, hogy a médiában megjelenő hírek miatt a vidéki Magyarországon azt hiszik, hogy több millió bevándorló fenyegeti Magyarországot. Emellett a **trianoni békeszerződés** igazságtalansága továbbra is jelen van a tudatokban, és ezt használja ki Orbán ultranacionalizmusa. Demeter szerint a rasszizmus és az idegengyűlölet arra is jók, hogy elfedjék az átlag magyar valódi problémáit, például az egészségügyi rendszer sérülékenységét. Orbán az emberek félelmére játszik, azt ígérve nekik, hogy megvédi őket. Ez a védelem azonban nincs ingyen, a cikk ennek kapcsán a túlóratörvényt hozta fel példaként. Gyulai Gábor arról is beszélt, hogy a „migráns” kifejezés annyira pejoratív, hogy szinte ördögi jelentése van, míg a „menekült” szót ki sem ejti az állami média. A cikk végül felidézte, hogy Orbán a 2015-ös menekültválság kapcsán kihirdette a „migrációs válsághelyzetet” (*tömeges bevándorlás okozta válsághelyzet – a szerk.*), melyet azóta minden hat hónapban megújítottak. 2020 márciusában pedig a koronavírus-járvány miatt hirdetett veszélyhelyzetet, amelyre hivatkozva korlátlan hatalommal ruházta fel kormányát. Gyulai Gábor szerint a rendkívüli intézkedések más-más kontextusban valósultak meg Spanyolországban, Hollandiában és Magyarországon, előbbieken ugyanis vannak ellensúlyok.

Lavanguardia.com: Cuando la xenofobia tiene nombre propio

2020. június 20., Félix Flores (online)

Az *Adevarul* Rares Bogdan szavait idézte, aki „Orbán Viktor csahos kutyájának” nevezte Szijjártó Pétert és azzal vádolta, hogy a Klaus Iohannisra vonatkozó megjegyzésével „az egyik legnagyobb tiszteletben álló európai politikai vezetőt” támadta meg. A kormánypárti román EP-képviselők csoportjának vezetője a Facebook-on kifejtette: „Hoppá! Orbán Viktor csahos kutyája támadja az utóbbi harminc év legtoleránsabb és legdemokratikusabb román elnökét. Ez a tejfölösszájú akar regionális játékos lenni, a Fidesz nyomorult volt szóvivője, aki Pannónia Mezején azzal vétette észre magát, hogy a roma és a zsidó közösséget támadta, most az egyik legnagyobb tiszteletben álló európai politikai vezető elleni alaptalan támadással akarja észrevétni magát. Nem jött ki nekik a lépés **Triannonnal** és most az összes lehetséges mocsokkal megpróbálnak támadni és bujtogatni. Pontosan azt fogják kapni, amit megérdemelnek. Románia egy nemzeti, szuverén, független, egységes és oszthatatlan állam”.

Adevarul: Rareș Bogdan, atac la ministrul ungar de Externe: „Jigodia lui Viktor Orban”

2020. június 20., Elena Deacu (online)

Az *Adevarul*/Rares Bogdan szavait idézte, aki „Orbán Viktor korcs kutyájának” nevezte Szijjártó Pétert és azzal vádolta, hogy a Klaus Iohannisra vonatkozó megjegyzésével „az egyik legnagyobb tiszteletben álló európai politikai vezetőt” támadta meg. A kormánypárti román EP-képviselők csoportjának vezetője a Facebook-on kifejtette: „Hoppá! Orbán Viktor korcs kutyája támadja az utóbbi harminc év legtoleránsabb és legdemokratikusabb román elnökét. Ez a

tejfölösszajú akar regionális játékos lenni, a Fidesz nyomorult volt szóvivője, aki Pannónia Mezején azzal vétette észre magát, hogy a roma és a zsidó közösséget támadta, most az egyik legnagyobb tiszteletben álló európai politikai vezető elleni alaptalan támadással akarja észrevéttetni magát. Nem jött ki nekik a lépés **Triannonnal** és most az összes lehetséges mocskokkal megpróbálnak támadni és bujtogatni. Pontosan azt fogják kapni, amit megérdemelnek. Románia egy szuverén, független, egységes és oszthatatlan állam”.

Adevarul: Rareş Bogdan, atac la ministrul ungar de Externe: „Jigodia lui Viktor Orban”
2020. június 20., Elena Deacu (online)

A *Frankfurter Rundschau* olvasói levelet közölt, melynek szerzője az újságban korábban a **trianoni szerződéssel** kapcsolatban megjelent cikkekre reflektált. A szerző szerint Magyarország esetében egy olyan operatív politikáról van szó, ami a határok revízióját célozza meg és a katonai opciókat sem zárja ki - amint erre egy kedvező lehetőség adódik. A szerző kitért arra, hogy 2019 első félévében a német szövetségi kormány Magyarországnak exportálta a legtöbb fegyvert - 1,76 milliárd euró értékben -, amivel a NATO által kitűzött két százalékos célt is túllépi. Orbán Viktor ennek kapcsán biztos lehetne Donald Trump dicséretében. Azonban ugyanezt az Orbánt idézik a következő szavakkal: „Magyarország megvédése nem a NATO és az EU kötelessége, hanem a miénk. Erős Magyarország nem létezhet erős hadsereg nélkül.” A szerző szerint ilyen tekintetben felmerül a kérdés, hogy Magyarországnak egyébként miért van szüksége erre a hadseregére.

Frankfurter Rundschau: Genauerhinschauen
2020. június 17., Harald Brecht (print, 27. oldal)

A magyar parlament képviselői kedden elfogadták a nemzeti identitás védelméről szóló politikai deklarációt, amit a **Kárpát-medencei Magyar Képviselők Fóruma** (KMKF) kezdeményezéséből a trianoni békeszerződés aláírásának századik évfordulója alkalmából a Fidesz-KDNP kormánypártok nyújtottak be. A 12 pontból álló deklarációban, amelyet a 199 tagú törvényhozás 183 képviselője megszavazott, többek között az áll, hogy a békeszerződés keretén belül a magyarokat megfosztották a nemzeti önrendelkezés jogának alkalmazásától, aminek következtében tízből három magyar más államok joghatósága alá került. A nyilatkozatban a parlament felszólította Közép- és Kelet-Európa államalkotó nemzeteit, hogy az ENSZ-ben és az európai nemzetközi szervezetekben közösen kezdeményezzék a nemzeti identitás jogának, mint alapvető emberi jognak az elismerését, és hogy ezt a jogot ők maguk is ismerjék el alkotmányos jogként. A hírről a *Sme* is beszámolt.

Pravda.sk: Maďarský parlament schválil deklaráciu k stému výročiu Trianonu
2020. június 16., tasr (online)

Az *Evenimentul Zilei* „a magyar kormány továbbra is blokkolja Ukrajna NATO-hoz való csatlakozását” címmel számolt be **Potápi Árpád János 168 órának** adott interjújáról. Kiemelték, hogy a nemzetpolitikáért felelős államtitkár szerint a kárpátaljai magyarság jelenleg a legnehezebb helyzetben lévő nemzetiség, nemcsak a nehéz ukrajnai gazdasági helyzet miatt, hanem mert olyan jogsértések érték, amelyek egyetlen másik nemzetiséget sem. „Elfogadhatatlan, hogy egy nemzeti kisebbséget megfosszanak az anyanyelvi oktatáshoz való jogától, ez gyakorlatilag a nemzeti közösség ellehetetlenítése” – fogalmazott Potápi Árpád János. Egyúttal emlékeztett Szijjártó Péter nyilatkozatára, amelyben azt mondta, Dmitro Kuleba ukrán külügyminiszter legutóbbi budapesti látogatásakor korrekt és baráti hangnemben zajlottak a tárgyalások. „Mi őszintén bízunk abban, Ukrajna részéről az ígéretek végre tettek is követik és a két ország közötti vitás kérdések minél előbb megnyugtató módon rendeződnek” – zárta nyilatkozatát az államtitkár.

Evenimentul Zilei: Guvernul ungar va bloca în continuare aderarea Ucrainei la NATO
2020. június 15., Maria Dima (online)

Az *Evenimentul Zilei* Yehuda Lukacs a *Haaretz* angol nyelvű oldalán megjelent cikkének román fordítását ismertette „Magyarország szenvedélyének titka Orbán Viktor, az autoriter gyűlöletkeltő számára” címmel. A szerző írásában arra a kérdésre kereste a választ, hogy Magyarország miért az egyik legintrovertáltabb társadalom Európában, miért „termékeny talaj Orbán Viktor illiberalizmusa és a bevándorlók, Soros György és az LGBTQ-közösség elleni keresztesháborúja számára”. Lukacs a biológiai nemről szóló törvény elfogadásáról írt, amelyet „transzszexuálisok elleni törvénynek” nevezett és kiemelte, hogy az összhangban van a korábbi kormányzati kezdeményezésekkel, amelyek például „betiltották a gender tanulmányokat az összes magyarországi egyetemen”. Egy felmérést idézett, amely szerint a magyar közvéleménynek „nagyon gyengék az eredményei már európaiakhoz képest a muszlimok, román és zsidók elfogadására vonatkozóan”. Hozzátette, hogy a muszlimellenes érzéseket az Orbán-kormány bevándorlóellenes kampánya táplálta, a románok pedig a legnagyobb kisebbséget alkotják, akik a

diszkrimináció számtalan formájával szembesülnek. Az antiszemitizmus kapcsán megemlítette, hogy annak magyarországi története hosszú és komplex, a Holokauszt alatt 600 ezer magyar zsidót öltek meg, de a kommunista rendszerben betöltött szerep miatt is sokan ellenérzésekkel viseltetnek irányukban, ma pedig Magyarország arra használja jó kapcsolatait Izraellel, hogy elfedje azokat a hangokat, amelyek szerint Magyarországon virágzik az antiszemitizmus. A szerző ezt követően azt állította, hogy a magyar nyelv az egyik legfőbb gyökere „az önjelölt magyar kivételességtudatnak és nacionalizmusnak”. A magyar nyelv szigetét alkot Európa szívében és ez megkülönbözteti a magyarokat mindenki mástól – írta, majd a magyarok gyenge idegennyelv-tudására tért ki, hangsúlyozva, hogy ennek politikai következményei vannak: a lakosság többsége csak a kormánypropaganda híreire alapozhat és nem ellenőrizheti le azok tartalmát más nyelven kiadott híryanagokból. Megemlítette az *Átlátszó* cikkét, amely a Soros György és a bevándorlók elleni kampányok költségeiről szólt, majd a *portfolio.hu* írása alapján a fiatalok elvándorlására tért ki: 600 ezren mentek ki dolgozni Nyugat-Európába 2006 és 2019 között. A **trianoni szerződés** kapcsán arról írt, hogy azt a legtöbb magyar „a Nyugat hátbadöféseként” értelmezi, és az Orbán-kormány az „etno-nacionális identitás megerősítéseként” állampolgárságot ajánlott a határon túli magyaroknak, akik közül már egymillióan meg is szerezték azt. Hozzátette: ezek elsöprő arányban a Fideszre szavaztak a legutóbbi választáson és a párt ezért szerzett kétharmadot a parlamentben. Végül leszögezte: Orbán Viktor sikerrel erősítette fel a magyarok „mások” iránt táplált gyanúját és bizalomhiányát egy teljes indoktrinációs kampány során, a Kulturkampfja pedig termékeny talajra hull.

Evenimentul Zilei: Cheia patimii Ungariei pentru autoritarul incitator la ură Viktor Orban
2020. június 15., Maria Dima (online)

A magyarok Matovičot a fővárosukban tisztelettel és barátságos légkörben fogadták. Mindez annak ellenére történt így, hogy a látogatásra csak néhány nappal a **trianoni szerződés** aláírásának századik évfordulója után került sor. Valahol a háttérben azonban érezhető volt, hogy Trianon a mai napig traumatizáló emlékeket és a történelem igazságtalanságának csillapíthatatlan érzését kelti a magyarokban. „Összetartoztunk, összetartozunk. Trianon” – ilyen plakátokat is láthatott a szlovák delegáció, amikor Budapest utcáin haladt keresztül. A szoros figyelemmel követett témát nem kerülték el a miniszterelnökök a közös sajtótájékoztató során sem. Míg Matovič azt támogatta, hogy a történelmet hagyjuk a történészekre, Orbán világosan kimondta, hogy a magyarok a történelmi területük megnyirbálásával nem akarnak megbékélni. „Soha sem fogunk ugyanúgy tekinteni Trianonra, ez lehetetlen. Én értem a másik fél nézőpontját, de annak is meg kellene értenie a mi nézőpontunkat” – közölte. Mindkét vezető megegyezett abban, hogy annak ellenére, hogy másként tekintenek néhány dologra, ma arra van szükség, hogy közösen előre nézzenek. Ugyan Szlovákia Magyarország harmadik legfontosabb kereskedelmi partnere, még mindig van tér a gazdasági kapcsolatok erősítésére. Ezért is buzdította Orbán a szlovák vállalkozókat, hogy jöjjenek befektetni az országába. A Szlovákia és Magyarország közötti kapcsolatokat az elmúlt időszakban több probléma is gyengítette. Olaj volt a tűzre például a határon túli magyaroknak nyújtott magyar állampolgárság felvételének egyszerűsítése. Robert Fico kormánya erre 2010-ben a kettős állampolgárságról szóló törvénnyel reagált. A Magyarországon élő szlovákok szerint azonban a helyzet az elmúlt években kezdett jobbra fordulni. Budapest Matovič számára a második olyan főváros volt, ahol hivatalba lépése óta hivatalos látogatáson vett részt. Ez a tény is mutatja, hogy a szlovák kormány mekkora jelentőséget tulajdonít a Magyarországgal való kapcsolatoknak.

Hospodárske noviny: Ako premiér lámal lady v Maďarsku
2020. június 15., Pavel Novotný (online)

A *Jutarnji.hr* és az *Index.hr* hírül adta, hogy Jankovics Róbert, a **magyar kisebbség** eddigi horvát parlamenti képviselője ismét jelölteti magát. A kisebbségi politikus több mint háromezer támogató aláírást mutatott be, amit Jankovics komoly támogatásnak és komoly felelősségnek nevezett, kiemelve, hogy optimistán tekint a választásokra. A lapok röviden ismertették Jankovics eddigi politikai pályáját.

Jutarnji.hr: ROBERT JANKOVICS PREDAO KANDIDATURU DIP-u Ponovno u Saboru želi zastupati mađarsku nacionalnu manjinu
2020. június 13. (online)

A *Jutarnji.hr* interjút közölt Sólya Dénessel. A horvátországi **magyar kisebbség** egykori parlamenti képviselője az Orbán Viktor által közzétett Nagy-Magyarország-térképekkel kapcsolatosan feltett újságírói kérdésre először kitérő választ adott, majd elmondta, Plenković horvát kormányfő szerint is minden rendben van ezzel kapcsolatban, maga semmit nem tenne hozzá. Az egykori politikus szerint ha Vučić szerb elnök és Janša szlovén miniszterelnök nem mond semmit az állítólagos magyar területi követelésekről, ki ő, hogy bármi egyebet mondjon erről. Kiemelte ugyanakkor, hogy a horvátországi magyar kisebbségnek nem áll érdekében bármiféle feszültség

keltése. Sólya az interjú második felében a legutóbbi magyar kisebbségi képviselővel, Jankovics Róberttel kapcsolatban elmondta, a magyar kisebbségre nézve szégyen, hogy azt annak idején vásárolt voksokkal szavazták meg, ahogyan az bebizonyosodott. A nyugalmazott képviselő végül felidézte pályája állomásait.

Jutarnji.hr: UMIROVLJENI ZASTUPNIK MAĐARSKE MANJINE U HRVATSKOJ O ORBANOVOJ KARTI 'Pa vidite i sami da je Plenković rekao da je to sve u redu'

2020. június 13. (online)

Az *Index.hr* cikkében kiemelték, hogy Miroslav Škoro programja szerint megszüntetné a különálló kisebbségi oktatást Horvátországban, ami azt jelenti, hogy a magyar, olasz és cseh **kisebbségi** iskolák sem működhetnének tovább, amihez módosítani kellene az alkotmányt.

Index.hr: Škoro naprasno promijenio dio izbornog programa

2020. június 12. (online)

Szlovákia Magyarország számára egy nagyon fontos ország. „A harmadik legnagyobb kereskedelmi partnerünk” – mondta Orbán Viktor magyar miniszterelnök a közös sajtótájékoztatón miután egyeztetett Igor Matovič szlovák kollégájával, aki első hivatalos látogatásán vett részt a déli szomszédnál. Orbán egyúttal támogatta a kapcsolatok további megerősítését, akár a vállalkozók, akár a lakosság körében. Ezt hivatott segíteni a Dunán átívelő új híd is. Matovič szerint a szlovák kormány célja, hogy elérjenek egy olyan állapotot, amikor Szlovákia összes állampolgára, beleértve a magyarokat is, teljesen egyenrangúnak fogják érezni magukat Szlovákiában. Kifejezte azon meggyőződését is, miszerint a **magyar kisebbség** tagjai Szlovákiát nagymértékben gazdagítják.

Hospodárske noviny: Orbán po stretnutí s Matovičom: Nikdy nebudeme mať rovnaký pohľad na Trianon, to je nemožné

2020. június 12., Pavel Novotný (online)

A **trianoni békeszerződés** százéves évfordulójáról közölt cikket a *Pravda* hasábjain Szlovákia 1998 és 2002 közötti magyarországi nagykövete. A történelmi áttekintés után a szerző írt a budapesti trianoni emlékműről is, amely szerinte a berlini holokauszt emlékműre emlékeztet. A „trianoni alagút” az összetartozást érzését akarja kelteni, valójában azonban egy temetőre emlékeztet. Orbán Viktor generációjának műalkotása arra figyelmezteti a világot, hogy valaha mi minden volt a magyaroké. „Nem tudunk megszabadulni a gondolattól, hogy inkább a Fidesz garnitúra problematikus kormányzását képviseli” – jegyezte meg a szerző. A Fidesz problémája abban rejlik, hogy a múlt értelmezésével polarizálja a társadalmat. Orbán vak hívei meg vannak arról győződve, hogy egy ekkora tehetséggel rendelkező magyar politikus csak egyszer születik ezerévente. Ma senki sem tudja, hogy a „történelmi igazságtalanság” kérdésében fennálló véleménybeli megosztottsággal hogyan néznek szembe a magyarok. Ezért a nemzeti összetartozás éve Trianon századik évfordulójakor Orbán Viktor számára inkább problémát jelent. Ha Orbán frusztrálni fogja a kemény állásponttal rendelkezők táborát irreális javaslatokkal a múlttal való kiegyezést illetően, a helyzete a nemzet vezetőjének szerepében devalválódni fog. Ez nem egy szlovák nézőpont Magyarország jelenlegi politikájáról, hanem meg nem nevezett értelmiségiek hangja Orbán Viktor országában. Valami azonban Magyarországon mégiscsak megváltozott. Évekkel ezelőtt Orbánt egy olyan autóval vitték, amin Nagy-Magyarország matrica volt, ma az együttműködésre törekszik Nagy-Magyarország utódállamaival: Szlovákiával, Romániával, Szerbiával, Horvátországgal és Ausztriával. Harcolni akar velük a „romlott” Nyugat és az Európai Unió filozófiája ellen.

Pravda.sk: Storočnica Trianonskej mierovej zmluvy

2020. június 10., Štefan Markuš (online)

A *Tanjug.rs* és a *Novosti.rs* Pásztor Istvánt, a **Vajdasági Magyar Szövetség** (VMSZ) elnökét idézte, aki kijelentette, alapvető céljuk, hogy a magyar kisebbség képviselői állandóan jelen legyenek azon a szinten, ahol a döntéshozatal történik. A vajdasági magyar politikus erről a szabadkai rádióban beszélt, kiemelve, hogy a mostani választásokra megvalósult, hogy a magyar közösség egyetlen listával indul.

Tanjug.rs: Pastor: Cilj je da Mađari budu tamo gde se donose odluke

2020. június 9. (online)

A *Jutarnji.hr* és az *Index.hr* Gordan Grlić Radman horvát külügyminisztert idézte, aki elítélt minden olyan megnyilvánulást, ami árt a magyar-horvát államközi kapcsolatoknak. A horvát tárcavezető megismételte, hogy minden felirat és provokáció káros, ami zavart okozhat Budapest és Zágráb kapcsolataiban. A horvát lapok hírül adták, hogy Szijjártó Péter a horvát Index portált és más horvát lapokat álhírek terjesztésével vádolt meg, mivel az Orbán Viktor miniszterelnök által átadott sátoraljaújhegyi **Trianon-emlékművön** található „Fiume – Tengerre magyar”

feliratot „Fiume - magyar tengernek” fordították és provokációnak nevezték. Grlić Radman az ezzel kapcsolatban feltett újságírói kérdésekre válaszolva elmondta, ő ilyeneket nem olvasott és hozzátette, valószínűleg a közösségi oldalakon megjelent tartalomról van szó, neki ilyenről nincs tudomása.

Jutarnji.hr: GRLIĆ RADMAN O NAPADIMA MAĐARSKOG DRŽAVNOG VRHA NA HRVATSKE MEDIJE 'Ne čitam komentare na društvenim mrežama'

2020. június 9. (online)

Az *Index.hr* és a *Vecernji.hr* Andrej Plenković horvát kormányfőt idézte, aki nézeteltérésnek nevezte a Zágráb és Budapest között az utóbbi napokban kialakult vitát. Plenković emlékeztetett arra, hogy **Trianon** a magyar történelem rendkívül nehéz időszaka volt és hozzátette, mindennek, amit a megemlékezéseken elmondanak, sajátos nemzeti dimenziója van. A horvát kormányfő szerint a magyar fél egy versből idézett, mely szerint a magyarok tengerre szállnak, nem Fiumét sajátították ki, azaz nincs szó horvát területek kisajátításáról, ennek ellenére jelezte, az ilyen interpretációk nehézségeket okoznak a kapcsolatokban, amit a horvát fél nem szeretne. Plenković hozzátette, a nemzeti érdekek védelmében kormányának mindig azonos kritériumok szerint jár el. A kormányfő az INA kérdésre kitérve kijelentette, folytatják a visszavásárlás előkészítését, holnap derül ki, ez kifizetődő lenne-e.

Index.hr: Plenković iz sve snage branio Mađare, otkrio što mu je rekao Orban

2020. június 9. (online)

Szijjártó Péter magyar külügyminiszter hétfőn a parlamentben jelentette be, hogy Igor Matovič szlovák kormányfő pénteken Budapestre látogat. Szijjártó a szomszédosági politika kapcsán megjegyezte, hogy Magyarország kapcsolatai Szlovákiával és Szerbiával soha nem voltak olyan jók, mint jelenleg. A miniszter értékelte Matovič múlt heti gesztusát a **magyar kisebbséggel** szemben, amikor annak képviselőit a trianoni békeszerződés aláírása századik évfordulójának előestéjén meghívta a pozsonyi várba.

SME: Matovič absolvuje v piatok oficiálnu návštevu Mađarska

2020. június 8., tasr (online)

Az *Adevarul* szerint Orbán Viktor „Nyugat-Európának és a szomszédos országoknak címzett radikális” beszédet mondott **Sátorlajúhelyen**, kiemelve, hogy a miniszterelnök leszögezte: „ott leszünk azok temetésén, akik bennünket akartak sírba tenni”. A cikk szerint a beszéd „szándékosan durva és előzmény nélküli volt”, Remus Ioan Stefureac politológus pedig arról írt Facebook-bejegyzésében, hogy az „teljesen rémisztő volt egy XXI. századba tévedt középkori politikustól”. Idézték Orbán Viktort: „a nyugat megerőszkolta Európa ezeréves határait”, „Magyarországot természeti kincseitől megfosztotta, erőforrásaitól elrekesztette, országunkból siralomházat csinált”. „Ma már nincs se Csehország, se Jugoszlávia, se Szovjetunió. Nincs már se brit, se francia birodalom” – folytatták – „mi még ott leszünk azok temetésén, akik bennünket akartak sírba tenni”. Stefureac bejegyzésében úgy fogalmazott, hogy reméli, ez egy fordítási hiba, másképpen a beszéd megvetéssel tekint az emberiségre. „Hogy mondhat ilyeneket és utána hiszed azt, hogy része lehetsz a civilizált világnak?” – tette fel a kérdést a politológus, majd hozzátette: „nem hiszem, hogy a jóérezésű magyarok rezonálnak ilyesmire”. A cikkben arra is kitértek, hogy a miniszterelnök szerint „csak az államnak van határa, a nemzetnek nincs”, majd figyelmeztette a szomszédos államokat: „van, aki megértette és van, aki nem, ők jobban tennék, ha sietnének, mert fogytán az idejük”. Kiemelték, hogy Orbán Viktor felsorolt néhány országot, akikkel Magyarország közös jövőt akar építeni, de Romániát, Ukrajnát és Ausztriát nem említette.

Adevarul: Viktor Orban, discurs radical la adresa vecinilor și Vestului Europei: Vom fi prezenți la înmormântarea celor care au vrut să ne bage pe noi în mormânt

2020. június 8., George-Andrei Cristescu (online)

Az *Adevarul* Ion Petrescu cikkét közölte, aki **Orbán Viktor beszéde** kapcsán jegyezte meg, hogy „a magyar miniszterelnök elfelejtette, mint mondott Sir Winston Churchill: tanulnunk kell a múlt leckéiből, de nem szabad emlékeznünk a tegnapi gyűlöletre”. A katonai elemzőként tevékenykedő Petrescu arról írt, hogy Orbán Viktor beszédével bizonyította: olyasmiről álmodik, ami már nem lesz. Hozzátette: az a magyar választók dolga, hogy miről álmodik Orbán Viktor, ameddig a tervei nem lépik át Magyarország határait, de leszögezte: a történelmi revansok kora lejárt, „még Moszkva segítségével is”. Petrescu szerint ugyanis „Orbán Viktor Vlagyimir Putyin Szovjetunió iránti nosztalgiájára épít a saját Nagy-Magyarország iránti nosztalgiájával, csakhogy a 2020-as évek geopolitikájában ez a nosztalgia nem illeszkedik a transzatlanti keretek közé: Magyarország jelentősége nulla, az Egyesült Államok ugyanis tudja, hogy a NATO keleti szárnyán csak Romániára, Lengyelországra és a balti államokra számíthat”. A szerző ezt követően elemezte Orbán Viktor beszédének megállapításait és megjegyzéseket fűzött

hozzájuk. Azzal kapcsolatban, hogy Magyarország nem lett sem német tartomány, sem török vilajet, sem szovjet köztársaság, hangsúlyozta, hogy Hitler döntő segítséget nyújtott Horthy Miklósnak, a törökök 150 évig foglalták el Magyarország területét és Kun Béla Magyarország egyesülését tervezte a bolsevik Oroszországgal. Szerinte, ha Magyarország tényleg a béke szigete szeretne lenni, akkor felelősségről kellene tanúságot tennie és felhagynia az erő kifejezés használatával, mert például a szerb haderő nemcsak népesebb, hanem motiváltabb is a harminc évvel ezelőtt elszenvedett megaláztatások miatt. Petrescu kiemelte továbbá, hogy a szomszédos államokban élő magyar nemzeti kisebbségek példaként állítása a magyar nemzet önmagába és szülőföldjébe vetett hite elé nem más, mint múlt századi revizionizmus.

Adevarul: Premierul de la Budapesta a uitat ce afirma Sir Winston Churchill
2020. június 8., Ion Petrescu (online)

Az *Adevarul* a román akadémia, az Információs Hadviselést Elemző és Stratégiai Kommunikáció Laboratóriuma (LARICS) elemzését közölte a **trianoni centenáriumról**, amelyben tételesen kielemezték Orbán Viktor február 16-án mondott beszédét. A cikk megállapításai közé tartozik, hogy Magyarország a trianoni centenárium kapcsán sokat erőlködött, de az eredmény „nemzetközi vagy regionális viszonylatban gyakorlatilag irreleváns volt”. A szerző dicsérte Tamás Gáspár Miklós írását, de szerinte az nem mond el semmit Budapest hozzáállásáról és az ottani atmoszféráról sem. Az írásban ismertették a Trianon 100 felmérést is, amely szerint a magyarok 94 százaléka szerint Trianon „igazságtalan és túlzó” volt, megjegyezve, hogy az eredmények nem meglepők. Ezt követően az elemzés kronológiai sorrendben építette fel azt, hogy szerintük a magyar kormány hogyan kezelte Trianon témáját, kezdve a 2018-as MÁÉRT-üléstől, amikor Orbán Viktor kijelentette, hogy véget ért a száz év magány korszaka. Megemlítették a 2019-es KMKF-ülést, amelynek nyomán 2020-at a nemzeti összetartozás évének nyilvánították és ismertette, hogy az év keretében 609 első világháborús emlékmű modernizálását indította el a magyar kormány, több kiadvány, alkalmazás, de filmterv is született. 2020 februárja kapcsán megjegyezték, hogy ekkor Kövér László nyilatkozott, aki a határok feletti nemzetegyesítés programjának folytatását jelölte ki célként, de megemlítették Toroczkai László javaslatát is, aki a trianoni szerződés ratifikációjának felmondására hívott fel. A cikkben részletesen elemezték Orbán Viktor idején országértékelő beszédét, kiemelve, hogy „nemcsak élünk, de kiszabadultunk az ellenséges gyűrből”. A szerző egy online applikáció segítségével kvantitatív, kvalitatív és „érzelmi” elemzés alá vont a szöveget, táblázatos formában ismertette a használt kifejezések gyakoriságát, polaritását és érzelmi töltetét. A következtetés: Magyarország külpolitikai stratégiája egy olyan politikai, gazdasági és nemzeti együttműködési rendszerre épül, amelynek célja a magyarok érdekeinek érvényesítése a határokon belül és kívül, továbbá pragmatikus kapcsolatok építése az autokrata vezetésű, Európa-ellenes államokkal. A szerző számba vette még a június 4-ei évfordulóhoz kapcsolódó magyar kezdeményezéseket, majd megjegyezte, hogy „Budapest történelmi küldetésként konstans módon Trianon hatásainak eltávolítását szeretné elérni”. Végül beszámolt róla, hogy a hirkereso.hu alapján az utóbbi egy hónapban 343 hír kapcsolódott Trianonhoz, az ezekben szereplő kifejezéseket is elemzésnek vetette alá a téma kezelésének szempontjából, megállapítva, hogy ehhez képest a román sajtó nagyon visszafogottan foglalkozott a témával.

Adevarul: 94% dintre unguri: Trianonul e „nedrept”. Ce a făcut Ungaria de 4 iunie? Cronica unei izolare ritualice
2020. június 8., C. Ioana (online)

A *La Vanguardia* berlini tudósítója „**Trianon magyar traumája**” címmel közölt cikket annak alkalmából, hogy az I. világháború győztes hatalmai 100 évvel ezelőtt írták alá a trianoni szerződést Magyarországgal. Ennek következtében az addigi Magyar Királyság elveszítette területének kétharmadát és multiethnikumú népességének több mint felét. Vagyis 10 millió lakosa – köztük 3 millió magyar nyelvű és kultúrájú lakos – más ország területére került a szerződés értelmében. A Trianon miatti veszteségérzés évtizedeken keresztül fennmaradt, míg az utóbbi tíz évben az ultrakonzervatív Orbán Viktor és pártja, a Fidesz úgy mutatkoztak, mintha ők lennének a nemzet egyedüli védelmezői. A cikk idézte Kövér László, a Magyar Országgyűlés elnökének a csütörtöki emlékülésen elmondott szavait, melyek szerint „a magyar kisebbségek elkeseredett harcot vívnak a fennmaradásért”. A cikk megszólaltatta Vadai Ágneszt a DK-ról, aki elmondta, hogy „Magyarországon mindenki, így az ő pártja is igazságtalannak tartja a trianoni szerződést, de a gyász és a fájdalom ideje után eljön annak az ideje, hogy tovább menjen az élet”. A szerző felelevenítette, hogy május elején Orbán Viktor neheztelést váltott ki Horvátországban, Romániában és Szlovéniában, miután Facebook-oldalán egy ún. Nagy-Magyarországról készült térképet posztolt. Egy Gábor a Politikatudományi Intézet (PTI) részéről arra hívta fel a figyelmet, hogy „a trianoni szerződés központi jelentőségű a magyar történelmi emlékezet számára, és máig traumaként van jelen Magyarországon, de ez a trauma nem az emberek tapasztalatán alapul, hanem a politika és a propaganda korbácsolja fel”. Egy arra emlékeztetett, hogy 1920 és 1938-1944 között a Nagy-Magyarországról szóló propaganda nem fedte a lakosság tapasztalatait, míg a kommunista érában a hatóságok

elhallgattatták Trianon emlékezetét. Ugyanakkor egy nemrég készült felmérést szerint a megkérdezettek 85 százaléka „az ország legnagyobb tragédiájának” tartja Trianont. 2010 óta Trianon része Orbán Viktor nemzetről szóló retorikájának, és egy 2011-ben elfogadott jogszabály állampolgárságot, sőt, szavazójogot is adott a határon túli magyaroknak. Bár a feltételeknek mintegy egymillió határon túli magyar felelne meg, mindössze 125-200 ezer közé tehető azok száma, akik szavaznak is. Ők azonban – Egy szerint – elegek voltak például 2014-ben kétharmados többséghez juttassák a Fideszt. Vadai szerint pártja szerint meg kell őrizni a határon túli magyar közösségeket és kultúráját, de ez nem kellene, hogy együtt járjon a szavazójoggal. Vadai szerint csak azok kaphatnának szavazójogot, akiknek együtt is kell élniük a szavazatuk következményeivel. Általában a DK és az ellenzék a szomszédos országok kormányaival való konstruktív együttműködés révén kívánja biztosítani a határon túli magyar közösségek megmaradását. Ugyanakkor a kormánypárt erőteljes mesterkedése révén könnyen hazaárulónak bélyegezhető az, aki nem támogatja a kettős állampolgárságot. Egy szerint az ellenzék számára gyakorlatilag lehetetlen, hogy szembemenjen a Fidesz hivatalos narratívájával. A cikk végül kitért Karácsony Gergely budapesti főpolgármester kezdeményezésére, amely szerint egyperces csenddel emlékeztek a fővárosban az „ordítóan igazságtalan döntésre”, mellyel kapcsolatban azonban a fájdalom nem változhat gyűlöletté a városvezető szerint.

Lavanguardia.com: El trauma húngaro de Trianon

2020. június 7., María-Paz López (online)

Meghívni a pozsonyi várba a **szlovákiai magyarok** képviselőit egy barátságos üzenettel Trianon centenáriumának alkalmából a *Sme* publicistája szerint egy „államalkotó gesztus” volt. Hiba az ún. memorandumra adott reakcióba került. Nem mintha egy magyar „körzet” kérése nem lenne a szlovák füleknek eléggé provokatív, de egy államférfi azért államférfi, mert tudja, hogy a centenárium egyszer van száz évente, és ha ez valakit traumatizál, akkor a legjobb átsiklani felette. Senki sem állítja, hogy a Magyar Közösség Pártjának Orbán diktált. Ha több nézőpontból megnézzük a dolgot, akkor azonban az egyik arra emlékeztet, hogy a magyar miniszterelnöknek, aki nyilvánosan Pellegrininek az újraválasztást kívánta, nem feltétlenül áll érdekében a „felvidéki” (*magyarul, idézőjelben szerepelt a cikkben – a szerk.*) nemzetiségi nyugalom. Másrészt a kapcsolatok optimalizálásához szlovák hozzájárulásként szükséges lenne, hogy ne tekintsenek minden autonómiára utaló megjegyzést államellenes provokációnak. A demokrácia harminc éve alatt a szlovákiai magyar kisebbség mindig demokratikusan és alkotmányosan viselkedett, nem beszélve a maradandó érdemeiről a Mečiar elleni megújulás során. A kisebbségi politika „választási Waterloo-ja” után az alapvető dolog, amit a Matovič körüli „szakértőknek” a legérzékenyebben kellene érzékelniük, az a kisebbségi politika Orbán befolyásától való emancipációs képessége vagy annak hiánya. Orbán Viktor befolyása ebből a szempontból már minden kritikus mértéket átlépett. Matovič rendkívüli módon alábecsüli a „pesti illiberális guru” pusztító hatását. Nézze csak meg jobban Romániát vagy Szerbiát – tanácsolta a szerző a szlovák miniszterelnöknek.

SME: Premiér takmer štátnicky

2020. június 7., PETER SCHUTZ (online)

A cseh *Deník* szerkesztőjének vendégcikke szerint a **trianoni szerződés** száz évvel később biztosítja a szlovákiai magyarok számára, hogy – Magyarországgal ellentétben – egy teljes értékű demokráciában éljenek, és nem annak „orbáni karikatúrájában”, ami sokban hasonlít a két világháború közötti „Horthy diktatúrához”. A trianoni szerződés századik évfordulója Csehországból nézve még mindig vegyes érzéseket kelt. A történelem úgy alakította, hogy Szlovákia még mindig egy erős és életképes magyar kisebbséggel rendelkezik, amit a csehek, akik a németeket kiűzték, csak irigyelhetnek. A szlovákiai magyarok Szlovákia számára egy irigylésre méltó hidat jelentenek a nagy történelmi magyar világhoz, amelynek a szíve Budapest. Egy olyan világhoz, amely magyar középpontja tíz éve súlyosan beteg: autoritárságban, politikai korrupcióban és antiliberális nacionalizmusban szenved.

SME: Trianon dnes chráni pred orbánovskou diktatúrou

2020. június 7., LUBOŠ PALATA (online)

A *Die Presse* a **trianoni szerződés** történelmi eseményeinek bemutatása mellett kitért arra, hogy a nemzeti-konzervatív Orbán-kormány igyekszik a kisebbségi magyarokat még jobban az anyaországhoz kötni, például a magyar állampolgárság és a szavazati jog megadásával. Azonban nem támaszt revizionista követeléseket. A cikk kitért továbbá az Alkotmány utcában található, az évfordulóra készült bombasztikus emlékműre is, amely a nemzet határokon átnyúló egységét jelképezi.

Die Presse: Das ungarische Trauma

2020. június 6., Günther Haller (online)

A koronavírus járvány miatt Budapesten elhalasztották a **trianoni szerződés** századik évfordulójára emelt emlékmű felavatását – számolt be a *Le Monde*. Csütörtökön 16.30-kor Budapest egy percre megdermedt, a harangok zúgtak, ekkor írták ugyanis alá az első világháborút lezáró szerződést, amelynek következtében Magyarország elvesztette területének kétharmadát. Száz évvel később Trianon a magyarok túlnyomó többsége számára továbbra is a tragédia szinonimája. Orbán Viktor a megemlékezés évét tervezte 2020-ra, a koronavírus azonban megzavarta a „nacionalista” miniszterelnök terveit. A kormány szinte az összes tervezett eseményt lemondta. Végül mindenki meglepetésére Budapest ellenzéki polgármestere kezdeményezte az egy perces csendet és a tömegközlekedés leállítását. „Száz évvel ezelőtt ordítóan igazságtalan, a nemzetek önrendelkezését sárba tipró döntés született. És mi magyarok, száz évvel a döntés után sem érezhetünk ezzel kapcsolatban mást, mint mélységes fájdalmat” – fogalmazott Karácsony Gergely, hozzátéve, hogy a múlt lezárásához szembe kell nézni rossz döntésekkel a régmúltból és a közelmúltból is. A megfogalmazás meglehetősen homályos, így mindenki úgy értelmezhetette, ahogy akarta. Orbán Viktor pártja rendszeresen kifogásolja, hogy a baloldal nem emlékezik meg kellőképpen a békeszerződésről, amelynek eredményeképp 3 millió magyar került a határokon kívül. 100 évvel később becslések szerint két millióan lehetnek. Nekik kedvez Orbán Viktor, aki 2010 óta magyar útlevelhez is juttatta őket, cserébe nagymértékben a Fideszre szavaznak. A miniszterelnök azonban meglepő módon hallgatott csütörtökön, mindössze jóváhagyva a főpolgármester döntését. A parlament ülésén Áder János köztársasági elnök szólalt fel „igazságtalan” szerződésről beszélve, amely „nem hozta el a békét” és amely „elpusztította Magyarország gazdasági fejlődését”. Kijelentette, hogy „Magyarország spirituális határai sosem fognak megváltozni”, miközben kiemelte, hogy „Magyarország sohasem kért határmódosítást”, ami potenciálisan robbanásveszélyes témának számít szomszédjai körében. Egry Gábor a Politikatörténeti Intézet elmondta, hogy a kormány egyértelműen el akarta kerülni a nemzetközi feszültségeket. Ugyanakkor szörnyűnek találta a kormány plakátjait és videóit a témában. Orbán Viktor inkább a szomszédos államokat akarja meggyőzni az EU belső reformjához, régi történelmi sebek felszakítása helyett. Az irredentizmus már nincs napirenden, csak egy maroknyi szélsőjobboldali követelt felülvizsgálatot a parlament előtt. Trikkal Krisztián a Mi Hazánk Mozgalomtól elmondta, hogy a szíve az elvesztett területek visszatérését szeretné, de nem nagyon hisz benne. Ehhez háború kellene, de ők nem akarnak háborút. Az évfordulóra készült emlékmű átadását az augusztus 20-i nemzeti ünnepre halasztották. Kovács Éva, a Simon-Wiesenthal Intézet bécsi kutatási igazgatója nagyon problematikusnak tartja, hogy az emlékmű szerinte a holokausztot idézi. Hatos Pál történész üdvözölte az emlékmű modern koncepcióját, ugyanakkor kifogásolta, hogy a helyiségevek csak magyarul kerültek feltüntetésre, holott voltak olyan régiók, amelyet nem többségében magyarok laktak. A cikk szerint a közbeszédből teljes mértékben hiányzik, hogy hogyan éltek a szomszéd népek a magyar uralom alatt, és csak a „diktátummal” szembeni fájdalomra koncentrálnak. Minderre jó lecke volt szerdán, a magyar miniszterelnök szlovákiai látogatásán az Igor Matovic szlovák kormányfő által megfogalmazott gondolatok. Elmondta, hogy közös államuk a Magyar Királyság volt, ahol a magyarok voltak többségben, a szlovákok kisebbségben. Megérti, ha sokan még mindig szomorúságot éreznek Trianonnal kapcsolatban. Úgy véli, a magyar történelem részben a szlovákok történelme is. Beszédét egyhangúan üdvözték Budapesten, amely egyelőre nem képes megélni ezt az emléket határon átnyúlóan.

Le Monde: Hongrie : le Covid-19 perturbe les cérémonies du centenaire du traité de Trianon

2020. június 6., Jean-Baptiste Chastand (print, 5. oldal)

Az *Adevaru*/Iulian Chifu biztonságpolitikai szakértő elemzését közölte, aki leszögezte: június 4-e kapcsán sok félelem élt a **magyar-román kapcsolatok** megromlását illetően, de ezt tudatosan tompították és végül elkerülték az összetűzést, ami egy jó jel a történelmi megbékélés lehetőségét illetően. Chifu hangsúlyozta, hogy minden esély megvolt a feszültség növekedésére, de végül nem került rá sor annak ellenére sem, hogy a különböző értelmezések nem tűntek el egy varázsütésre. Szerinte jelenleg relatív normalitás állt be, ez pedig „nagyraoszt a feszültségcsökkentésre vonatkozó proaktív román gesztusoknak köszönhető, amelyek Sziijjártó Péter meghívását és látogatását előzték meg”. A szakértő arról beszélt, hogy nem tudja, mit mondhatott Bogdan Aureescu Sziijjártó Péternek, azonban a sajtótájékoztatón megjelent a magyar fél felelőssé tétele, de a jó szomszédságra vonatkozó konstruktív ajánlat is. Az eredmény végül a legoptimistább várakozásokat is felülmúlta és ez azt bizonyítja, hogy 1997-es politikai megbékélés után újra megnyílt az esélye a történelmi megbékélésnek és az „igazság tiszteletben tartásával az események eltérő értelmezése mellett a jövőbe tekintésnek”. Iulian Chifu írt az Országgyűlés által elfogadott nyilatkozatról is, amely bár tartalmazza „a jelenlegi budapesti hatalom klasszikus megfogalmazásait és egy új jogi kategóriának, a kollektív jogoknak a bevezetését, de elkerüli a direkt utalást a szomszédos államokra”. Szerinte a „forrófejű elmék lenyugodtak” és a „bukaresti korrekt történelmi utalások mellett” nem voltak pengeváltások a felek között. Chifu kitért rá, hogy a szöveg több esetben a nemzeti kisebbségek diszkriminációjáról beszél, de ezek csak „homályos és általános” utalások. Szerinte, ha vannak ilyen esetek, akkor azokat egyenként kellene bíróság előtt bizonyítani, kétoldalú viszonyban pedig a Kisebbségi Vegyesbizottságban. Hozzátette: Az Országos

Diszkriminációellenes Tanács (CNCD) is egy működő szerv, amelyet az általa nagyra tartott és jó barát „Atsalos” Csaba vezet. Szerinte az egész deklarációt egy új jogra, a nemzeti identitáshoz való jogra hivatkozás jellemzi, amit már más nemzetközi szerződések megfelelően szabályoznak. Itt idéz a nemzeti kisebbségek védelméről szóló keretegyezményből, hangsúlyozva, hogy mindenhol egyéni jogokról és nemzeti kisebbségekhez tartozó személyekről beszélnek, nem ismerik el a kollektív jogokat. Szerinte minden felvetésről vitát lehet nyitni, de a deklarációban szereplő egyes megfogalmazások elfogadhatatlanok, mások triviálisak vagy abszurdok. Az államalkotó részre vonatkozó felvetés kapcsán arról írt, hogy Románia esetében a nemzeti kisebbségek a román polgári nemzet részét képezik, nem az államét. Végül levonja a következtetést, hogy a kezdeményezés lényege egy új jogi kategória megteremtése, amely „szélsőségesen vitatható és teljesen Európa-ellenes”. Hangsúlyozta: az EU-nak nincsen kompetenciája a nemzeti kisebbségek védelmének vonatkozásában, ez csakis a tagállamok felelőssége. Az egész dokumentumot ezért inkább politikai akciónak és saját közönségnek szólónak minősítette, de azt is hozzátette, hogy nem is okoz problémát a kétoldalú kapcsolatokban, nem indít nyilatkozat-háborút.

Adevarul: Trianon 100 - Frica de acțiunile Ungariei estompate diplomatic și topite în declarații politice cu impact marginal

2020. június 5., Iulian Chifu (online)

Az *Adevarul* Ionel Grigorescu publicisztikáját közölte, aki Fischer Ádám *Wiener Zeitungban* megjelent véleményét idézve hangsúlyozta, hogy végre egy magyar is a történelmi igazságnak megfelelően vélekedik **Trianonról**. A cikkben idézték a karmester osztrák lapnak tett kijelentését: „a magyarok Trianon óta nem tudnak szembenézni a hibáikkal, a saját történelmi vízióikkal ámítják magukat és ezzel szigetelődnek el”. Fischer szerint történelmi szükségszerűség volt az ország felosztása, ami Woodrow Wilson népek önrendelkezésére vonatkozó tervének részét képezte. Arról is beszélt, hogy Magyarország a saját nemzeti kisebbségei ellen irányult Trianont évtizedekkel megelőzően, a magyar többség nem tartotta egyenrangúnak a román vagy a szlovák kisebbséget. Szerinte a magyarok más népek gyűlöletét gyerekkortól kezdve táplálják, itt Apponyi Albert beszédére is hivatkozott, amelyben a románokról és a szlovákokról „fajként” beszélt. Az egyik legnagyobb nacionalistaként említette Kossuth Lajost is, aki a nemzetiségek ellensége volt. Ionel Grigorescu hozzátette: Szijjártó Péter nemrég tett nyilatkozata, miszerint Magyarország egy ezeréves ország, ugyanezt a hozzáállást tükrözi, mivel ez nem igaz, a Magyar Királyság tényleg egy ezeréves állam volt, de az egy multietnikus országot jelöl, az etnikailag homogén Magyarország csak százéves. Arról is írt, hogy a karmester nem rejtette véka alá „Orbán Viktor xenofób politikájával szembeni ellenszenvét sem, idegenellenesnek és rasszistának” nevezve a magyar kormány politikáját.

Adevarul: Tratatul de la Trianon – iluzia unei tragedii

2020. június 5., Ionel Grigorescu (online)

„Orbán Viktor 100 év után is életben tartja a **trianoni szerződés** miatti bánatot” – fogalmazott cikkében a *Financial Times*. A trianoni szerződés okozta trauma Magyarország számára a kezdete volt egy zaklatott évszázadnak. Ma 10-ből majd 9 magyar gondolja úgy, hogy a szerződés nemzeti tragédia. Salat Levente, a Babeş–Bolyai Tudományegyetem professzora szerint a magyar társadalom számára jelentős terhet jelent a történelmi igazságtalanság közös érzése. Ez az érzés az, amit Orbán Viktor életben tartott hatalma alatt, és ami hatással volt a szomszédos országokkal való kapcsolataira is. A jobboldali politikus egy sor más megemlékezés részeként tervezi bemutatni a Parlament előtti új emlékművet, amely a Covid-19 miatt augusztus 20-ára tolódtott el. Orbán szombaton úgy nyilatkozott, „a Nyugat megerősöskolta Közép-Európa ezeréves határait és történelmét...sosem fogjuk elfelejteni, amit tettek”. A magyar miniszterelnök közelebbi kapcsolatokat hozott létre Szlovákiával és Szerbiával, azonban Ukrajnával és Romániával sok a feszültség, melyre a cikk több példát is megemlített. Megfigyelők szerint ugyan a Fidesz nem követett elcsatolásra szóló célokat, azonban Orbán minden más magyar vezetőnél erősebben ragadta meg a trianoni szerződést, hogy azzal segítse nacionalista nézeteit és segítségével megerősítse törekény kapcsolatát az EU irányába a migrációs és jogállamisági ügyekben. Amikor Orbán 2010-ben visszatért a hatalomba, egyik első lépése volt, hogy állampolgárságot adjon a határon túl élő magyaroknak, melyek többsége azóta a Fideszt támogatja. Az Átlátszó Erdély elmondása szerint a kisebbségi közösségek támogatása szárnyal, mióta Orbán hatalomra került. A kormány szerint a támogatás segít megőrizni a magyar örökséget és a nemzethez való tartozás érzését. A héten Kövér László kapcsolatot állított fel a szerződés és az Európában jelenleg jelen lévő, a liberálisok és a konzervatívok közti migráció miatti szakadék között, mondván 100 éve csak a magyar nemzet létezését vonták kétségbe, de most minden európai nemzetét.

Financial Times: Viktor Orbán keeps Trianon treaty bitterness alive, 100 years on

2020. június 5., Valerie Hopkins (online)

Az *Evenimentul Zilei* Heather A. Conley *The Washington Post*-ban megjelent cikkének román fordítását közölte, a címben kiemelve, hogy „Orbán Viktor titkos fegyverré alakította egy évszázad magyar történelmét”. A szerző leszögezte: „különösen éles a feszültség napjainkban a **magyar-román viszonyban**. Minél inkább segíti Budapest a kemény etnikai fellépést és jelképeket, a románok annál inkább úgy érzik, hogy rá kell erősíteniük a saját nacionalizmusukra.” Szerinte a trianoni emlékmű felavatása „egy újabb fejezete Orbán Viktor hosszú ideje tartó történelem-hamisításának, ami a saját politikai programját, és a hatalmának folytatását szolgálja”. Conley arról is írt, hogy a miniszterelnök felkarolta Horthy Miklóst, a fasiszta és antiszemita diktátort, mert az átmenetileg visszaszerezte Erdélyt. Szerinte a külhoni magyarok támogatásával Orbán Viktor azt érte el, hogy a magyar közösség gyakorlatilag levált jelenlegi országáról, és csak az anyaország által kínált sajtóval és kulturális lehetőségekkel él. A szerző leszögezte: Orbán Viktor nem tudja helyreállítani a Trianon előtti Magyarországot, nem foglalhatja el Románia, Szlovákia vagy Nyugat-Ukrajna szóban forgó részeit, ám destabilizálja a térséget és megnehezíti az amerikai külpolitikai célok elérését, amikor próbál szorosabb kapcsolatot kiépíteni országa és az elvesztett részek között. Végül arról írt: Orbán Viktor opportunistá alapon használja ki Trianont, mivel a szomszédos államokban élő magyarok hozzá meg számára azokat a szavazatokat, amelyek hatalmon tartják őt. Ez viszont azzal fenyeget, hogy újjáéleszti azt a nacionalizmust, ami az első világháborúhoz vezetett – tette hozzá.

Evenimentul Zilei: The Washington Post: Cum a transformat Viktor Orban un secol de istorie ungară într-o armă secretă

2020. június 5., Mihai Popescu (online)

„**Trianon száz év után is fáj**” című cikkében a *Mladá fronta Dnes* emlékeztetett arra, hogy a trianoni szerződés aláírásával az újkori Magyarország vesztes államként elveszítette a történelmi területe kétharmadát és lakossága egyharmadát, akik egyik napról a másikra egy másik ország állampolgáraivá váltak. Az ország tegnap emlékezett a dokumentum aláírásának századik évfordulójáról. Éppen a nagyszámú külföldi magyar kisebbség az oka annak, hogy Magyarországnak feszült kapcsolatai vannak főleg Ukrajnával és Romániával, de például Horvátországgal is. A szomszédos országokban a mai napig több mint kétmillió etnikai magyar él, a magyar hivatalok szerint ráadásul ötmillió. Orbán Viktor miniszterelnök kormánya nem titkolja, hogy szándékában áll „védeni a magyar diaszpóra jogait” és megőrizni ott a magyar kultúrát is, amely egyes elemzők szerint idővel egyre inkább eltűnik onnan. Romániában az Orbán-kormány hiába törekedett a nagyobb autonómia elérésére Erdély történelmi magyar régiójában, Ukrajnában pedig most a viták tárgya egy olyan törvény, amely az ukrán nyelvet az egyetlen államnyelvként határozza meg. Kötelezően kell használni a hivatalokban és az oktatási intézmények minden szintjén. Ez zavarja Budapestet, ezért már a harmadik éve akadályozza Kijev és a NATO együttműködését.

Mladá fronta Dnes: Trianon bolí i po století

2020. június 5., Jelizaveta Nesterova (print, 7. oldal)

A Washington D.C. székhelyű Amerikai Magyar Szövetség (American Hungarian Federation) elnökének, Nagy L. Ákosnak a *The Washington Times* oldalán közzétett, az 1920. június negyedikén aláírt **trianoni békeszerződéssel** és annak hosszútávú hatásaival foglalkozó cikke szerint a békediktátum által érintett magyar kisebbségeket a mai napig érik különböző negatív megkülönböztetések, valamint intoleráns és erőszakos támadások. A cikkíró szerint az utódállamokban működő iskolák korlátozzák a hallgatókat abban, hogy anyanyelvükön tanuljanak; a magyar illetőségű templomtulajdonokat elkobozták; a temetőket és kulturális emlékeket megsemmisítették. A trianoni „béketeremtők” ugyan ragaszkodtak ahhoz, hogy az új jogutód államok, Románia, Jugoszlávia és Csehszlovákia olyan különféle nemzetközi okiratokat írjanak alá, amelyek tartalmazzák a kisebbségek védelmére vonatkozó rendelkezéseket, azonban ezek az ígérek nagyrészt teljesíthetetlenek maradtak. Románia továbbra is figyelmen kívül hagyja kötelezettségeit. Idén áprilisban a román államfő ellenségeskedést szított a Romániában élő magyarok ellen. Számos olyan jogot tagadnak meg a romániai magyar történelmi közösségektől – különösen a székelyektől – amelyek az érintettek kulturális létét veszélyeztetik. A magyar kisebbségekkel szembeni megkülönböztetés, intolerancia és ellenségeskedés messzemenő következményeit figyelembevéve, az Európai Unió és az Egyesült Államok eddigi reakciója ugyanakkor meglehetősen enyhe volt. Szigorúbb intézkedéseket kell hozni az Európai Bizottság számos előírását sértő kisebbségi jogok ellen elkövetett jelenlegi visszaéléseinek orvoslása érdekében. Nagy L. szerint az Európai Uniónak és az Egyesült Államoknak együttesen kell biztosítaniuk azt, hogy a demokratikus alapelvek, valamint a nemzeti kisebbségekkel kapcsolatos nemzetközi normák és gyakorlatok végre érvényesülhessenek Közép- és Kelet-Európában annak érdekében, hogy érdemben lehessen foglalkozni a Trianon okozta tragédiával.

The Washington Times: Treaty of Trianon, a Hungarian tragedy
2020. június 4., Akos L. Nagy (online)

A *Frankfurter Allgemeine Zeitung* cikket közölt a **trianoni szerződéssel** kapcsolatban. Június 4-e Magyarországon a nemzeti katasztrófa napja: 100 éve ezen a napon csatolták el a magyarlakta Erdélyt a szomszédos országhoz. A legtöbb magyarban Trianon máig nemzeti katasztrófaként él. A cikk beszámolt a szerződés háttéréről, létrejöttéről, következményeiről. A szerzők szerint mióta Orbán Viktor nemzeti-konzervatív kormánya uralja a politikai teret, azóta Trianont „ébre tartják” a köztudatban. Orbán 2010-es választási győzelmét követően a parlament egyik első döntése az volt, hogy június 4-ét a Nemzeti összetartozás napjává nyilvánították – ez természetesen nem állami ünnepnap. A cikk szerint ez az emlékév is megosztó: Orbán év elején elterjesztette, hogy nem akar „kemény Trianon-emlékévet” tartani, hanem a szomszédos országokkal való együttműködést szeretné hangsúlyozni. Azonban a parlament közelében létrehozta egy Trianon-emlékművet – ennek megnyitását a koronavírus-válság miatt elhalasztották, előreláthatólag augusztus 20-ára, amikor az államalapítás évfordulójára emlékezünk. Az emlékműhöz hasonlóan irritálóan hathat a szomszédos országokra nézve az a döntés, miszerint Csongrád megyét a trianoni emléknappal azonosítja átnevezik „Csongrád-Csanáddá” – átvéve ezzel annak a közigazgatási egységnek a nevét, ami 1920-ig létezett, és melynek területe ma részben Romániához, részben Szerbiához tartozik. Más akciók inkább a gyász helyeként kerültek előtérbe: Karácsony Gergely, Budapest baloldali-liberális főpolgármestere egy csendes percre szólított fel. Egy egyesület arra hívta fel a bel- és külföldi fiatalságot, hogy küldjenek rövidfilmeket a „nemzeti összetartás” témájával kapcsolatban. A cikk kitért arra, hogy Romániában ünnepnappá nyilváníthatják június 4-ét, Klaus Johannis államelnök azonban egyelőre nem írta alá az ezzel kapcsolatos törvényt. Kelemen Hunor, a Romániai Magyar Demokrata Szövetség (RMDSZ) elnöke kritizálta az elképzelést, és úgy fogalmazott, hasznosabb lenne, ha a bukaresti parlament azon gondolkozna, hogy mi hozza egymáshoz közelebb a magyarokat és a románokat – ahelyett, hogy azt hangsúlyozzák, hogy miben különböznek. A szerzők beszámoltak a Johannis által megfogalmazott vádról is, miszerint a román Szociáldemokrata Párt (PSD) titokban arról tárgyalt Orbánnal, hogy Erdélyt elszakítsák az országtól. Oliver Jens Schmitt történész elmondta, a magyar kormány és a hozzá közel álló üzletemberek befektetnek Erdélyben, és hozzátette: szíjják a szomszédok félelmét és megpróbálják a határon túli magyarokat befolyásuk alá vonni. A cikkben megszólalt Ungváry Krisztián történész is, aki szerint Orbán realpolitikusan, nem pedig ideológus. Szerinte Orbánnak fontosabb azt mondani, hogy ők a szomszédos országokban élő magyarok jogaiért vannak, a baloldal és a liberálisok viszont nem – mert ez belpolitikailag felhasználható.

Frankfurter Allgemeine Zeitung: Hundert Jahre Streit um Siebenbürgen
2020. június 4., STEPHAN LÖWENSTEIN, MICHAEL MARTENS (online)

Az *Adevarul* Adrian Cioroianu volt külügyminiszter írását közölte **Trianon** kapcsán, amelyben tíz gondolatot fogalmazott meg a magyar-román kapcsolatok elmúlt száz évéről. Az első szerint Trianon ma teljes mértékben egy politikai ügy, azaz a két ország parlamenti többségének kezében van. Megjegyezte, hogy Szerbiában is egy történelmi vereségre emlékeznek június 28-án és Magyarország is gyásznapra nyilvánította június 4-ét, amivel semmi baj nincs, bár hozzátette: az az állam, amelyik túlságosan instrumentálizálja a múltat, könnyen alábecsülheti a jövő kihívásait. A második gondolat: 1914 előtt nem a magyarok voltak az erdélyi etnikai kapcsolatok problematikuságának okozói, hanem a magyarosítási politika, amely már a XIX. században is nemzeti mozgalmakkal találkozott tiltakozásképpen. Szerinte tehát a korabeli Magyarország azzal a geopolitikai axiómával találkozott, hogy minden legyengült centrum problémákba ütközik a perifériák kontrolljánál. A harmadik gondolat: szerinte a korabeli statisztikák is torzítanak és a valóságban Magyarország már 1800 utánra elvesztette Erdélyt, ugyanis elvesztette az egyetlen versenyt, ami számít: a demográfiai. Hangsúlyozta: az első világháború utánra Erdélyben a románok kerültek többségbe, a magyarok csak a városokban alkottak többséget.

Adevarul: Trianon 100 – Istoria și memoria, prinse între România și Ungaria (și ce mai putem aștepta de la ele)
2020. június 4., Adrian Cioroianu (online)

Az *Adevarul* az *MTI* alapján idézte Gulyás Gergelyt, aki arról beszélt, hogy a magyar nemzet az egyetlen, amely képes volt véghezvinni azt a csodát, hogy egy sikeres és befejezett gyilkossági kísérlet után és ellenére is életben maradt. Gulyás Gergely emlékeztetett: 100 évvel ezelőtt kényszerült Magyarország arra, hogy a **trianoni békediktátumot** aláírja, és ennek következtében az ország elvesztette területeinek kétharmadát, és minden harmadik magyar a határon túlra került anélkül, hogy elköltözött volna.

Adevarul: 100 de ani de la Trianon. Un ministru de la Budapesta vorbește despre o tentativă de omor
2020. június 4. (online)

Az *Adevarul* véleményrovatában Lulea Marius Dorin írt Trianonról, mint amely elismerte az 1918-as nemzetgyűlés határozatait. A történelmi események taglalása után kifejtette: a **szerződés** az akkori tényállás elismerését jelentette, hiszen Erdélyben már a román adminisztráció rendezkedett be, ugyanakkor „a szerződést aláírták, de a magyarok nem békültek meg ezzel a gondolattal”. Szerinte Romániát nem a szerződés tartotta egyben, hanem a regionális erőegyensúly, és az, hogy a román hadsereg mindig erősebb volt, mint a magyar. Végül leszögezte: „Magyarország ma is igényt támaszt Erdélyre, de ez a fantázia és a neveltségesség kategóriájába tartozik”.

Adevarul: Zi de sărbătoare națională: 4 iunie 1920, prin tratatul de la Trianon se recunoaște Marea Unire de la 1 decembrie 1918

2020. június 4., Lulea Marius Dorin (online)

Az *Adevarul* véleményrovatában Horia Blidaru „Magyarország levegőbe akarja repíteni Európát” címmel közölt írást az európai polgári kezdeményezésről. Szerinte „egy évszázaddal **Trianon** után Magyarország felpörgeti a revizionista propagandát és a destabilizáló akciókat. A Nagy-Magyarország-álmom elhomályosítja a szélsőséges budapesti politikusok agyát, de az erdélyiekét is. A revizionista lobbizás örökösi kitalálással elhelyezett egy bombát az EU alapjainál: a nemzeti kisebbségek védelméről szóló európai polgári kezdeményezést”. Blidaru arról írt, hogy mielőtt „felrobban Romániában, ahová szánták”, a bomba Spanyolországban fejti ki hatását, a katalán szeparatisták és a projekt kezdeményezői között egy román EP-képviselő, a FUEN elnöke, Vincze Lóránt képezi. Kiemelte, hogy Vincze Orbán Viktor kormánya támogatja és a kezdeményezés csak egy eszköz a magyar revizionizmus kezében. Hozzátette, hogy a FUEN évente 500 ezer eurót kap Budapestről és Vincze a budapesti Antall József Tudásközpont alkalmazottja volt, mielőtt EP-képviselő lett. A központ pedig a magyar Miniszterelnökségtől és a Külügyminisztériumtól kapja az évi 2 millió eurós költségvetését - írta. Részletezte, hogy Vincze a tavalyi év első felében 76 ezer eurót kapott, mint a központ brüsszeli képviselője. Mindezek azt bizonyítják az írás szerint, hogy a polgári kezdeményezés nem a polgárok kezdeményezése, hanem „Orbán Viktor nacionalista-revansista rezsimjének érdekeit szolgálja”. Az írásban ezt követően azt taglalták, hogy a katalán szeparatisták is csatlakozni akarnak a FUEN-hez és Vincze Lóránt személyesen lobbizik ezért Katalóniában. Végül az aláírások származási helye kapcsán jegyezték meg, hogy láthatóan a Magyarországon és Magyarország körül élő magyarok írták alá és ennek érdekében mozgósították „a szeparatista NGO-hálózatot Európában, amelyben központi szerepet játszanak a magyar szervezetek”.

Adevarul: Inițiativa pentru minorități - Ungaria vrea să arunce Europa în aer

2020. június 4., Horia Blidaru (online)

Az *Adevarul* a román akadémia Információs Hadviselést Elemző és Stratégiai Kommunikáció Laboratóriuma (LARICS) nevű intézetének elemzését közölte arról, hogy mit jelent „Románia deszuverenizálása **Erdélyben**”. A Dan Dungaciu által jegyzett cikk szerint nem szabad túl nagy jelentőséget tulajdonítani a június 4-ei napnak, mert ezzel csak Magyarország akarja elfedni a több ezer éves történelmi realitást, a román jelenlétet Erdélyben. A szerző leszögezte: az írás lényege, hogy a folyamatosan vereségeket kereső Magyarország mai harcainak lényegét tisztázza: ez Erdély deszuverenizálása. A cikk kitért a magyar sajtó reakcióira is, amelyek az április 27-ei LARICS-elemzés kapcsán születtek és kiemelte, hogy ezekben egyből Soros-ösztöndíjasként hivatkozta rá. A tisztázás miatt azonban újra hangsúlyozta állítását: „Magyarország azt a célt tűzte ki, hogy csökkentse Románia súlyát Erdélyben”, ezt jelenti Erdély deszuverenizálása és ennek része a Kós Károly-terv. Ezt követően a deszuverenizálás fogalmának meghatározásait ismertette, majd kitért rá, hogy Magyarország hatásköröket tulajdonít magának Erdélyben a román állam tétlensége mellett: „előbb csak a kisujját teszi be, majd a kezét, aztán könyékig, majd vállig”. Ezt a folyamatot Dungaciu tíz lépésben írja le, ezek közül az első az autonómia hangoztatása, amely „a nemzetközi szakirodalomban ismeretlen kollektív jogokra hivatkozva történik”. Szerinte Magyarország azt szeretné, hogy autonómiák vegyék körbe a szomszédos államokban, amelyek területén osztozik a szuverenitáson az adott állammal. A második lépés szerint Magyarország regionális versenytársként tekint Romániára és regionális hub-bá szeretne válni Románia marginalizálása által. Ennek jelei között felsorolta a Románia OECD-hez való csatlakozásának blokkolását, a román energetikai politikába való „brutális beavatkozást” a Fekete-tengeri gázlelőhelyek kapcsán tett nyilatkozatokkal, az óriási külkereskedelmi hiány meglétét a két ország között Románia kárára, amelyet a MOL és az OTP romániai terjeszkedésének támogatásával és az OMV-Petrom és az RDS magyarországi terjeszkedésének akadályozásával érnek el, a magyar diplomácia moldovai kezdeményezéseit és az Oroszországgal való stratégiai partnerséget a régiós támogatásért cserébe. A harmadik lépésként Ferenc pápa 2018-as romániai látogatásának blokkolását sorolta fel Dungaciu, itt megemlítette, hogy Erdő Péter bíboros ruháján székely jelképek vannak, végül fiasónak értékelte ezt az akciót, mivel a pápa éppen a magyar himnusz alatt távozott és egyébként is kevesen voltak az eső miatt. Negyedik pontként „Románia-ellenes képzeletbeli földrajzról” írt a szerző, itt a Székelyföld kifejezés használatára utalt, de a Kárpát-medence kifejezést is összefüggésbe hozta Nagy-Magyarországgal. Az ötödik pont a

Kós Károly-terv és általában a magyar gazdaságfejlesztési támogatások lettek; külön kiemelte, hogy a dokumentumban meg sem említik Romániát és annak hatóságait. Hatodik pontként „Budapest európai kezdeményezéseit”, a Minority SafePack-et és a nemzeti régiókra vonatkozó polgári kezdeményezést említette. Hetedik pontként az a gondolat olvasható, hogy a Magyarországon kívüli magyarok Budapest felelőssége, ennek kapcsán Szijjártó Péter erre vonatkozó kijelentését ismertette. Nyolcadik pontként azt az „újkeletű” szokást hozta fel Dungaciú, hogy a magyar állam vezetői „egy román párt székhelyén tartanak sajtótájékoztatókat” és onnan üzennek Romániának, ezzel az RMDSZ-szel közös sajtóeseményekre utalt. Ugyanígy a Románia belügyeibe való beavatkozásként értékelte, hogy az autonómia szükségességét hangoztatják a magyar hivatalosságok és erre buzdítanak romániai pártokat és szervezeteket is. Kilencedik pontként arról írt, hogy Magyarország felelősséget vállal romániai állampolgárokért, itt Kelemen Hunor esetét hozta fel, aki nem engedtek be Ukrajnába és a magyar külügy adott ki reakciót a témában. Végül tizedik helyen szerepelt magyar hivatalos személyek „sétálása” Erdélyben anélkül, hogy erről értesítenék román kollégáikat. Dan Dungaciú leszögezte írása végén: aki azt hiszi, hogy a két külügyminiszter közös sajtótájékoztatója békét hoz, csalódní fog, ugyanis ha a deszuverenizálás egy Budapest által vállalt projekt, akkor ez az intermezzo csak egy csend, amely ha nem is jelez vihart, de nem zárja ki azt.

Adevarul: Dan Dungaciú: „Ce înseamnă de-suveranizarea României în Transilvania? O clarificare pentru presa de la Budapesta”

2020. június 4., Dan Dungaciú (online)

Az *Adevarul* „Egy újabb provokáció Magyarország részéről Románia irányába **Trianon** százéves centenáriumán” címmel számolt be az Országgyűlés által elfogadott nyilatkozatról. A szerző arról írt, hogy a szöveg a nemzeti önazonossághoz való jog minden polgár számára való elismerését kérte a Kárpát-medence országaitól. Sebastian Zachmann kiemelte, hogy a kormánypárt által dominált parlament a 12 pontból álló nyilatkozat némely részével provokálta a szomszédos országokat, köztük Romániát. Az egyik ilyen pont a fent említett nemzeti önazonosságra való hivatkozás volt, ennek kapcsán a szerző arra hivatkozott, hogy ezt a nemzeti kisebbségek védelméről szóló keretegyezmény már szabályozza, nincs szükség külön szabályozásra. A folytatásban kiemelte, hogy a nemzetközi jog nem ismeri el a kollektív jogokat, a nemzeti kisebbségek védelme csak az egyéni jogok felől közelíthető meg. Itt az első világháború utáni békét hozta fel, mint amely nem ismerte el kollektív entitásként a kisebbségeket. A következő problémás pontként azt hozta fel, hogy a nyilatkozat államalkotó jogállást kér a kisebbségek számára - itt azt emeli ki, hogy Romániában az etnikai kisebbségek a többséggel együtt alkotják a román polgári nemzetet, ennek alkotórészei. A következő gondként azt emelte ki, hogy az EU-t és annak tagállamait kérte fel a szöveg az európai polgári kezdeményezés támogatására, itt hangsúlyozta, hogy az EU-nak nincsenek hatáskörei a nemzeti kisebbségek védelme terén. Végül megismételte egy korábbi cikkének állításait, amelyek román diplomáciai forrásokon alapulnak és amelyek szerint Orbán Viktor „traumapolitikát” folytat Magyarországon és annak határain kívül is.

Adevarul: O nouă provocare a Ungariei la adresa României la 100 de ani de la Trianon. Ce declarație a adoptat Parlamentul de la Budapesta

2020. június 4., Sebastian Zachmann (online)

Az *Evenimentul Zilei* az *MTI* cikkének román verzióját közölte Kövér László *Magyar Nemzet*ben megjelent interjújáról. A címben kiemelték, hogy az Országgyűlés elnöke szerint a mostani évfordulón a trianoni döntést követő egy évszázad teljesítményére kell koncentrálni. Kiemelte: a trianoni országvesztés egyértelműen a magyar történelem egyik legnagyobb tragédiája. Rámutatott: először vérrel, utána az ország kétharmadával fizettünk amiatt, hogy komolyan vettük, miszerint mi vagyunk a keresztény Nyugat védőbástyája. A mostani évfordulón a trianoni döntést követő egy évszázad teljesítményére kell koncentrálni – hangsúlyozta. A szomszédos országokkal összefüggésben rámutatott: a magyar nemzet az elmúlt száz évben tanulási folyamaton ment keresztül. A magyar értelmiség már Trianont megelőzően is tisztában volt vele és hangot is adott annak a véleményének, hogy egy közös hazában élünk szűkebb értelemben a Kárpát-medencében, tágabban egész Közép-Európában. Ezt a sorsközösséget figyelmen kívül hagyva csak egymás tragédiáit idézhetjük elő, a másikkal szembeni káröröm pedig mulékony. Mi ezt beláttuk, és egy új korszakot akarunk nyitni a XXI. században, ami az „együtt sírunk, együtt nevetünk” életfelfogására épül fel. Egyre nyilvánvalóbb, hogy nem egymástól, hanem a mindannyiunk nemzeti önazonosságát és szuverenitását eltörölni akaró erőktől van félnivalónk – fejtette ki. A területi autonómiára vonatkozó felvetésre elmondta: a nyugat-európai államok a történelem során mindig hol kevesebb, hol mélyebb lenézéssel tekintettek Közép-Európára. Ezért nem gondolják, hogy ami jár a baszkoknak, a Belgiumban élő németeknek vagy a Finnországhoz tartozó Aland-i svédnek, az jár a határon túli magyaroknak – mutatott rá. Hozzátette: amikor az említett autonómiákat létrehozták, akkor még nem volt divat nyugaton a nemzeti lét tagadása. A honosításról szóló

törvény tíz évvel ezelőtti elfogadását úgy értékelte, hogy az óriási lökést adott a nemzet határokon felüli újraegyesítésének. Sikertelen elfogadtatni az utódállamok egy részének politikai elitjével is a magyar döntést, amely elősegíti a Kárpát-medence és Közép-Európa egységes gazdasági és kulturális térségként történő újjászervezését – mondta. Hozzáfűzte: ráadásul nem igazolta azokat az aggodalmakat, hogy a kettős állampolgárság miatt kivándorlási hullám indulna meg a magyarlakta területekről. Ellenkezőleg, jelentősen megerősítette a határon túl élők identitását, erkölcsi erejét.

Evenimentul Zilei: Trianon. Ungaria: La centenar trebuie să ne concentrăm pe performanțele din secolul trecut
2020. június 4. (online)

Az *Evenimentul Zilei* „**Erdély** egyszer és mindenkorra hazatért” címmel közölte Floian Bichir egyetemi tanár írását. Bichir kifejtette: Magyarország kivételével az összes kelet-közép-európai állam számára június 4-e az igazság napja, amely során az etnikai határai vonaláig kiterjeszkedhetett, mint Románia. Szerinte a mai román és magyar generációknak egyaránt fontos Trianon: a románoknak azért, mert Erdély „a román nép szíve”, és „sajnos egyes magyar fiataloknak azért, mert eltűnt a nagy magyar birodalom”. Hozzátette: „hallom, hogy a budapesti Orbán-kormány olyan téziseken dolgozik, amelyekkel megmagyaroznák, hogy okkult erőknek köszönhetik Trianont, amelyek Magyarországot keresztre feszítették. Ettől a betegségtől soha nem szabadulnak meg”. Végül leszögezte: az egyesült Európa, a multikulturalizmus és a globalizáció korában a magyar állásfoglalások megkérdőjelezzik szomszédai határait.

Evenimentul Zilei: Trianon, 4 iunie 1920 – „Transilvania s-a întors pentru totdeauna acasă”
2020. június 4., Florian Bichir (online)

Az *Evenimentul Zilei* Vasile Dancu szociáldemokrata politikus és szociológus írását közölte, amely szerint ő december elsején ünnepel, június negyedikén nincs ünnepelnivalója. Hangsúlyozta: a budapesti politikusok 100 éve a középkori nagyság fantazmagóriájával etetik a kollektív magyar identitást és **Trianont** ennek az érzésnek a fenntartására használják. Szerinte Orbán Viktor tizenöt éve politikai propaganda-akcióba kezdett az Erdélyben élő magyarok támogatásával, stimulálva ezzel az etnikai párhuzamosságot és 500 ezer szavazót szerezve a kettős állampolgárság törvényével. „Orbának ezzel sikerült – a felkészületlen és arrogáns bukaresti politikusok akaratlan segítségével – mentálisan és politikailag elkoboznia legalább három megye magyarságát” – írta Dancu. Hozzátette: a román-magyar megbékélés neki is álma volt, amikor még politizált, de rájött, hogy ez nem áll érdekében sem a magyar, sem a román politikusoknak, mert elveszítenék a gyűlölet és a felelőskeresés fegyverét. Dancu felemlgette, hogy tisztelettel emlékezik azokra a felelős budapesti politikusokra, akikkel közös projekteket tudtak felépíteni, mint Gyurcsány Ferenc, aki a távolmaradásra buzdította a híveit a 2004-es népszavazáson és aki ezért marginalizálódott a budapesti politikában. Kifejtette: nem ért egyet azzal, hogy párttársa és „barátja”, Titus Corlatean kezdeményezésre június 4-ét ünnepnappá nyilvánította a parlament, mert neki december elseje a fontos, hiszen annak pozitív szimboliztikája van. Felidézte, hogy – az egyébként a tulajdonában álló – IRES közvélemény-kutató felmérése szerint 86%-a a románoknak nem hisz benne, hogy Románia elveszítheti Erdélyt, ami jó hír, mert azt jelenti, hogy Romániát nem tölti el félelem. Feltette a kérdést: ha Románia államként képtelen válaszolni Orbán expanzionizmusára, „miért szórunk sőt a romániai magyarok sebeire” Trianon ünneplésével? Hozzátette: „amikor ezt tesszük, nem remélt segítséget nyújtunk Orbán Viktornak, karjaiba hajtunk erdélyi magyar román állampolgárokat”. Végül leszögezte: „Orbán erdélyi politikája elfogadhatatlan, intelligens és határozott választ igényel Románia részéről, de a magyar szomszédom szomorúságát legalább némán tiszteletben tartom”.

Evenimentul Zilei: Eu nu știu ce se sărbătorește pe 4 iunie. Eu sărbătoresc pe 1 Decembrie
2020. június 4., Vasile Dancu (online)

A *Jutarnji.hr*, az *Index.hr* és a *Vecernji.hr* is megemlékezett a **trianoni békeszerződés** aláírásának századik évfordulójáról, kiemelve, hogy Orbán Viktor és a magyarok számára a békediktátum máig a magyar történelem egyik legsötétebb eseménye. A horvát lapok kiemelték, hogy Magyarország területének kétharmadát és multiethnikus lakossága felét veszítette el. Hárommillió magyar került a határokon túlra. A *Jutarnji list* a szegedi Trianon Múzeum igazgatóját idézte, aki elmondta, a Franciaország vezette nagyhatalmak igazságtalanul büntették Magyarországot, a Nyugat elárulta az országot. A lapok kiemelték, hogy a második világháború alatti revízió ellenére a világháború után gyakorlatilag a trianoni határok álltak vissza, a kommunista időszakban pedig nem lehetett nyíltan beszélni Trianonról. A *Jutarnji list* kiemelte, hogy nagyobb változás 2010 után, Orbán Viktor újbóli kormányra kerülésével jött, amióta hangsúlyosabb minden magyar egysége, és kiemelték, hogy a határontúli magyarok állampolgárságot kaptak. Kritikusai szerint ugyanakkor politikája a szomszéd országokkal kialakuló konfliktussal fenyeget. A lapok Molnár Róbert kübeházi polgármester Trianonra emlékező beszédéből is idéztek, a *Jutarnji list* Egrý Gábor történészt

is megszólaltatta, aki szerint nem világos, hogy Magyarország ezen a fájdalomon hogyan teheti magát túl, hozzátéve, hogy a hivatalos megemlékezésen csak a fájdalomról van szó, a kisebbségbe került magyarok tapasztalatairól kevésbé.

Jutarnji.hr: 'ZAPAD NAS JE IZDAO. ZASTAVE ĆE DANAS BITI NA POLA KOPLJA' Stota godišnjica datuma kojeg mnogi naši sjeverni susjedi smatraju najmračnijim u povijesti
2020. június 4. (online)

Az *Rtvslo.si* „**Trianont** a lakosság politikai mobilizálására használják” című cikkével emlékezett meg a trianoni békeszerződés aláírásának századik évfordulójáról, kiemelve, hogy a magyarok számára fájdalmas diktátum megváltoztatásának szükségességéről való meggyőződés máig tapasztalható az országban. A parlament mellett épülő emlékművön szerepel Lendva (Lendava) és Muraszombat (Murska Sobota) neve is. A lapnak Jernej Kosi szlovén történész adott interjút, beavatva az olvasókat a korszak történéseibe. A Ljubljana-i Egyetem oktatója azt fejtegette, hogy „a mai Magyarországnak nincs sok köze a Magyar Királysághoz” és a kiegyezést követő magyarosítási kísérlet kudarcáról beszélt a lapnak. A történész beszámolt továbbá a Magyarországon maradt szlovének sorsáról, a magyar-jugoszláv viszony alakulásáról. Kosi szerint a nagyszámú határon túlra került magyar miatt Trianon valóban tragikus, és hozzátette, hogy a Fidesz nagyon tervszerűen építi a dicső magyar történelem képét, miközben az utóbbi tíz évben Trianon is mindenhol jelen lett, sokat beszéltek róla nyilvánosan.

Rtvslo.si: "Trianon se uporablja za politično mobilizacijo prebivalstva"
2020. június 4. (online)

A kívülálló megfigyelők számára meglepő, amikor azt hallják, hogy néhány magyar az Osztrák-Magyar Monarchia elvesztését gyászolja. Mindenképp jobban teszi ezt Magyarország miniszterelnöke, Orbán Viktor. A magyar kormányfő szerdán avatta fel a **Nemzeti Összetartozás** emlékművét, amelyre a történelmi Magyarország 12 000 településének nevét vésték fel. Ezen megemlékezés valószínűleg nem az utolsó alkalom, amikor Orbán saját hatalma megőrzése és politikai céljai érdekében manipulálja a múltat. Erről írt véleménycikket a *Washington Post*-ban Heather Conley, a Washingtoni Nemzetközi stratégiai kutatóintézet európai, eurázsiai és sarkvidéki ügyekért felelős alelnöke. A cikkben a szerző megjegyezte, hogy az utóbbi két év során Orbán háttérbe szorította a demokratikus értékeket megtestesítő magyar személyek emlékének tiszteletben tartását. Helyette olyan magyar vezetők emlékműveinek felállítását mozdította elő, akik a második világháború alatt Adolf Hitler és Benito Mussolini szövetségesei voltak. Orbán nem képes helyreállítani a történelmi Magyarországot, nem képes annektálni Románia, Szlovákia vagy Ukrajna részeit. De erőfeszítései arra irányulnak, hogy az „elvesztett földeket” Magyarországhoz kösse és destabilizálja a régiót, ezáltal bonyolítja az USA külpolitikai céljait. Budapest különös figyelmet fordít Ukrajna nemzeti kisebbsége felé, ami az utóbbi két év során akadályt teremtett a NATO és az Ukrajna közötti legfelsőbb szintű találkozók megtartását illetően.

Unian.ua: Washington Post: Орбан використовує історію Угорщини як зброю проти України і сусідів
2020. június 4. (online)

„Magyarország dühös évszázada” címmel jelent meg cikk a *Politicón*, mely szerint a **100 éves szerződés** feszültségeket szül Közép-Európában. Magyarország szomszédai fáradtan figyelik majd csütörtökön, ahogy Magyarország megemlékezik a trianoni szerződésről. Orbán Viktor korábban azt mondta, a döntés egyértelműen halálos ítélet volt Magyarország számára. Az ország mindenütt megáll a nagy napon, Karácsony Gergely kérésére minden tömegközlekedési jármű leáll 16:30-kor egy percre. A megemlékezés feszült időben érkezik a régió számára, hetekkel azután, hogy a román elnököt, Klaus Iohannist megbüntették a romániai magyar kisebbséget illető megjegyzései miatt. Orbán a múlt hónapban azzal okozott vitát, hogy sok sikert kívánt a diákoknak a történelem érettségijéhez, mindezt a történelmi Magyarország térképével. A szlovén elnök, Borut Pahor szerint érthető, hogy az ilyen akciók területi követelésnek is nevezhetők, melyek elutasításra és aggodalomra találnak a demokratikus közvélemény és politika köreiből. Vincze Loránt, az EP tagja, aki a romániai magyarokat képviseli, úgy nyilatkozott, ez a nap számukra nem az ünneplés napja. A trianoni szerződés továbbra is az egyik legvitatottabb és legérzékenyebb ügy a régió politikájában. Az elmúlt években újabb feszültségeket okozott, hogy Budapest aggodalmát fejezte ki a magyar kisebbségek jogait illetően Romániában és Ukrajnában, a szomszédos országok pedig nyugtalanul figyelték, hogy Orbán kormánya hatalmas pénzüsségeket öntött a magyar ajkú területekbe. Politikai ellenfeleivel szemben Orbán már korán megragadta Trianon köztudatban létező hatalmát. Orbán legfontosabb beszéde minden évben Romániában hangzik el, amely során sokszor tesz említést a szerződésről. A Fidesz tíz éve állampolgárságot és szavazati jogot adott a szomszédos országokban élő magyarok számára, akik ezt követően a párt leglojálisabb szavazói lettek. Vincze szerint Magyarországnak „alkotmányos kötelessége van a külföldön élő magyarok felé”.

Szerinte Magyarország szilárd kisebbség-többség kapcsolatot akar minden országban, ami segítségével a magyar közösségek felvirágozhatnak, és ez nem az idő visszaforgatásáról szól. Azonban miközben Orbán jó kapcsolatot ápol a régió vezetőivel és nem tesz említést a határok megváltoztatásáról, a Fideszhez közeli emberek szerint vannak ebbéli remények. A román EP-képviselő, Cristian Ghinea szerint a jelenlegi feszültség okozója Budapest, Orbán pedig nosztalgiát és revansizmust akar elültetni trianoni kampányával. Szakértők szerint azonban Budapest nacionalista retorikáját nem veszik komolyan Bukarestben. Magyarországon nem mindenki ért egyet a kormány történelemhez való hozzáállásával. A DK képviselője, Ara-Kovács Attila szerint „Trianonnak ma nincs jelentősége és a Fidesz nacionalista narratívája az, ami ellenszenvet kelt a szomszédos országokban”, továbbá a kormány hozzáállása „gyengíti az uniós kohéziót”. Michal Šimečka szlovák EP-képviselő szerint egyértelmű, hogy Orbán eszközzé teszi a trianoni évfordulót, azonban az uniós tagság erős ellenszert jelent ezzel szemben. Šimečka számára fontos, hogy a magyar kisebbség otthon érezze magát Szlovákiában.

Politico.eu: Hungary's century of anger

2020. június 4., Lili Bayer, Matei Rosca (online)

„**A százéves seb**, amit Magyarország nem tud elfelejteni” címmel jelent meg cikk a *BBC* honlapján. Az elmúlt hetekben új emlékmű jelent meg a parlament előtt sok más után, melyeket Orbán Viktor kormánya állíttatott az ország régi győzelmei emlékére. Magyarország számára az 1920-as szerződés egy olyan seb, ami a mai napig fáj. Orbán üzenete a világnak az, hogy Magyarországot most tisztelni kell. Kritikusai szerint mélyebbre nyúlt ebbe a sebbe. A trianoni szerződés évfordulója nehéz egyensúlyozást jelent Orbán kormányának. A szerb, szlovák, cseh és lengyel kormányokkal való szövetségek miatt Orbán mondhatja, hogy Magyarország kitört „száz éves magányából”. Románia, Ukrajna és Ausztria azonban gyanakvással figyelik tetteit. A román külügyminiszter elmondta, hogy évekig figyelték Budapest politikai kijelentéseit, melyek nagyon sértőek voltak irányukba. Magyarországon több megemlékező akció is lesz. Karácsony Gergely, Orbán „ádáz ellenfele” kérésére a fővárosban minden közlekedési eszköz leáll majd egy percre. A DK azt írta, lehetetlen elfelejteni Trianont, azonban nem szabad, hogy továbbra is ez legyen a magyar politika fókusza, mert nem vezet sehova és bénító hatással van. Kovács Zoltán úgy nyilatkozott, semmilyen más ország nem élte volna túl, ami történt, és „igazán büszkék lehetünk a létezésünkre”.

BBC.com: The 100-year wound that Hungary cannot forget

2020. június 4., Nick Thorpe (online)

A *The Washington Post* véleménycikke szerint a kívülállók számára meglepő lehet, amikor néhány magyar az Osztrák–Magyar Monarchia elvesztését gyászolja, köztük Orbán Viktor, aki csütörtökön fogja felavatni a budapesti **Trianon-emlékművet**. A megemlékezési ceremónia azonban csupán Orbán hosszú ideje történő manipulációjának legutóbbi, saját politikai napirendje és hatalma folytatása érdekében tett újabb részlete lesz. A száz évvel ezelőtt aláírt trianoni békeszerződés okozta sokk, valamint a birodalom elvesztése a mai napig érzékelhető Magyarországon, Orbán pedig rendkívül ügyesnek bizonyul a nacionalista nosztalgia mozgósításában. 2010-es ismételt kormányra kerülését követően a kormányfő egy olyan törvényt fogadtatott el, amely lehetővé tette a magyar felmenőkkel és a magyar nyelv ismeretével rendelkező külföldiek számára azt, hogy magyar útleveleket kapjanak. A több millió jogosult közül hozzávetőlegesen mintegy hétszázezren kaptak magyar állampolgárságot 2015-ig bezárólag. 2013-ban Orbán az összes Európában élő etnikai magyart bírta arra, hogy „egyesüljenek” annak érdekében, hogy az ország „erős nemzet” legyen. A kormányfő a 2014-es romániai éves nyári beszédében elismerte, hogy abban az évben korábban elsöprő választási győzelmét a külföldön élő etnikai magyarok szavazati jogának köszönheti. Ugyanebben a beszédben adott hangot azon törekvésének is, hogy Magyarországot „illiberális országgá” alakítsa át. Nyilvánvaló módon Orbán nem tudja újjáépíteni a Trianon előtti Magyarországot Románia, Szlovákia vagy Nyugat-Ukrajna egyes részeinek újbóli anektálásával. Mindazonáltal Magyarországnak az „elvesztett földdel” összefüggő erőfeszítései többek között destabilizálták a régiót, és bonyolultabbá tették az USA-nak az azon belüli külpolitikai célkitűzéseinek elérését. Orbán opportunista módon használja fel Trianont. A magyar határokon kívüli etnikai magyar közösségek leadják a hatalom megtartásához szükséges szavazatokat, amely tényező a jövőben valószínűleg még fontosabbá válik, ahogyan a kormánypárt elveszíti a nagyobb magyar városok feletti irányítását. A kormányfő honfitársai történelmi haragjának kiaknázása érdekében tett cinikus erőfeszítései ugyanakkor azzal fenyegetnek, hogy mindezek következményeként pontosan ugyanaz a pusztító nacionalizmus fog megindulni, amely az első világháborúhoz vezetett.

The Washington Post: How Viktor Orbán turned a century of Hungarian history into a secret weapon

2020. június 3., Heather Conley (online)

A *Breitbart* a **trianoni békeszerződés** századik évfordulójával foglalkozó cikke szerint Orbán Viktor számára az 1920. június 4-én történt esemény egyben Magyarország legsötétebb napját jelöli. Az államilag finanszírozott Trianon Múzeum igazgatója, Szabó Pál Csaba szerint „a Franciaország vezette nagyhatalmak igazságtalan módon, mindenáron meg akarták büntetni Magyarországot. A Nyugat elárult minket”. Magyarországnak és szomszédai többsége számára az Európai Unióba való 2004-es belépésük elhozta a határokon átnyúló mozgásszabadságot. Ennek ellenére a Trianonról való továbblépés nehéznek bizonyult. 2010-es a hatalomra kerülésekor Orbán Viktor elfogadó „nemzetpolitikát” hirdetett, amelynek célját a magyarok egyesítése képezte az úgynevezett „szétesést” követően. Orbán június negyedikét „a nemzeti összetartozás napjává” nyilvánította, valamint bőkezű pénzügyi támogatást küldött a diaszpóra iskolái, kulturális és vallási csoportjai számára. Hamarosan sor fog kerülni a budapesti „Trianon-emlékmű” felavatására is, amelyen az első világháború előtti, történelmi Magyarország idejében létező falvak, városok magyar nyelvű nevei fognak szerepelni. A magyar kormányfő legutóbbi beszédeiben a közép-európai építkezés érdekében látszólag békülékeny, regionális együttműködésre szólított fel. Orbán kritikusi azonban attól tartanak, hogy a kormányfőnek a Magyarországgal szomszédos országokkal kapcsolatos politikái során felmerült összetűzések káros hatást gyakorolhatnak a helyi diaszpóra közösségeinek kilátásaira. Utóbbi területek magyar népessége kevesebb, mint kétmillió főre esett vissza, elsősorban az elmúlt század emigrációja és az asszimiláció miatt. Ugyanakkor sok magyar a mai napig rendelkezik rokonokkal, vagy magyarországi gyökerekkel, ezzel is biztosítva azt, hogy Trianon továbbra is érzelmi kérdésnek számít. Karácsony Gergely budapesti liberális főpolgármester egyperces néma megállást rendelt el Budapesten Trianonra emlékezve.

Breitbart.com: Hungary haunted by post-WWI 'dismemberment', 100 years on
2020. június 3., AFP (online)

A *Tages-Anzeiger* cikket közölt a **trianoni évforduló** kapcsán, amit a szerzők szerint Orbán Viktor miniszterelnök nacionalista célokra használ fel. Orbán számára a trianoni trauma történelmi politikájának központi eleme, amely egyben hatalmi politika is - állítja a lap. „Ami egyszer igazságtalan, az mindörökké az is marad” – hangzik a trianoni mantra. Orbán Viktor június 4-ét a nemzeti összetartozás napjának nyilvánította 2010-ben a hivatalba lépése után. Orbán felismerte, hogy Trianon emléke politikai tőke kovácsolására használható fel, például a külpolitikában, ahol az Európai Unió partnereivel harcol, és azt ígéri, hogy megvédi Magyarországot az „idegen hatalmak” befolyásától. Ami a belpolitikát illeti, előkészíti a talajt az új nacionalista politika számára. Ezenfelül biztosított egy hűséges követői csoportot a diaszpórában élő magyarok körében, akiknek 2010 óta kettős állampolgárságot és ezzel együtt szavazati jogot is felkínált. Kereken egymillió külföldön élő magyar örömmel fogadta ezt el, ők többnyire Orbán Fidesz pártjának lojális szavazóinak bizonyultak. A cikkben kitértek továbbá a nemrégben Klaus Johanniss román államfővel bekövetkezett konfliktusra is.

Tages-Anzeiger: «Das wird auf ewig ungerecht bleiben»
2020. június 3., Peter Münch, Tobias Zick (online)

A *Le Figaro* beszámolt arról, hogy Magyarország az Osztrák-Magyar Monarchiát felszámoló **trianoni szerződés** 100 éves évfordulójára készül. A magyarok számára Trianon nem a Napkirály kastélyát idézi, hanem az 1920-ban határait újrarajzoló szerződést, amely máig áthatja a lelkeket és a politikai közbeszédet. A Budapesttől mintegy 100 km-re található Trianon Múzeumban megtekinthetők az 1920-as évekből származó, intenzív revizionista politikát propagáló dokumentumok. Ez továbbra is hatással van a szélsőjobboldal radikális részére. Nem ritka Nagy-Magyarország térképet ábrázoló autós matricákat, ajándéktárgyakat találni. Orbán Viktor hatalomba való visszatérése óta ismét aktiválta a témát, hogy táplálja a magyarokban a nagyhatalmak által elkövetett igazságtalanság érzetet, miközben a diaszpóra védelmezőjeként lép fel. 2010 óta június 4-ét a „Nemzeti Összetartozás” napjává nyilvánították, és még ugyanabban az évben magyar állampolgárságot és szavazati jogot biztosítottak kétmillió, szomszédos országban élő magyarnak. Tíz év alatt több mint egymillió útlevelet adtak ki a kisebbségben élő magyaroknak, akiknek túlnyomó többsége Orbán Viktor pártjára szavaz. Emellett számos iskolát és intézményt finanszíroznak, például Erdélyben. Támadói szerint a miniszterelnök érzékeny húrokat pendít a történelem áldozatává vált országban: Trianon, kommunizmus, az 1989 utáni liberalizmus, vagy az utóbbi időben az EU migrációs politikája. A történelmi beszámolók idealizálják a háború előtti Magyarország egységét, és mellőzik az Osztrák-Magyar Monarchiában rejlő gyengeséget, az 1914 előtti társadalmi válságot, ahol az osztrákok és a magyarok uralkodtak más népek felett. A Trianon 100 bizottság által készült felmérés szerint a magyarok 85 százaléka az ország legnagyobb történelmi tragédiájaként tekint a trianoni szerződésre. Ez az emlékezet nem a szuverenista jobboldal előjoga. Budapest liberális ellenfele egy perc csendet rendelt el a százéves évfordulóra. Egy Gábor történész sajnálatát fejezte ki amiatt, hogy a hivatalos megemlékezések csak a veszteségre és a szenvedésre koncentrálnak. A Vajdaságból

menekült Erlauer Balázs viszont szívesen elfelejtené a vitákat Trianon körül, szerinte ugyanis az életet nem a határok meghúzása befolyásolja, hanem a nacionalista agresszió.

Le Figaro: La Hongrie commémore sa «dislocation» avec le centenaire du traité de Trianon
2020. június 3., Le Figaro&AFP (online)

A *La Vanguardia* beszámolót közölt a **trianoni békeszerződés** 100. évfordulója alkalmából arról, hogy az hogyan szakította szét Magyarországot az első világháború végén, illetve, hogy hogyan táplál egészen máig nacionalizmusokat az Európai Unióban. A 2020. június 4-én aláírt dokumentum értelmében az akkori Magyar Királyság elveszítette területe 70, illetve lakossága 60 százalékát. 100 évvel később Trianon még mindig trauma Magyarország számára, a „nemzeti tragédia” szinonimája, és állandó konfliktus- és diplomáciai súrlódásforrás Szerbiával, Romániával, Szlovákiával és Ukrajnával. A trianoni szerződéssel a Magyar Királyság – amely 21 milliós, soknemzetiségű állam volt – 13 millió lakosát, köztük 3,3 millió magyar nemzetiségű lakosát veszítette el. Ők a mai Románia, Szlovákia, Ukrajna, Szerbia, Horvátország, sőt Ausztria területére kerültek. A szerződésből fakadó nacionalizmus szinte azonnal kezdetét vette: Horthy Miklós kormányzó már 2020 márciusától kezdve az irredentizmusra építette politikáját. A kommunista diktatúra (1947-1990) alatt a Trianont érő kritikák nem csak, hogy ki voltak zárva a közbeszédből, hanem egyenesen tiltottak is voltak. A demokrácia 1990-es helyreállításával azonban a Trianonra vonatkozó nacionalista érzés visszatért. A jobboldal folyamatosan napirenden tartja a témát szimpatizánsai összefogása érdekében, illetve azzal vádolja a kommunista párt utódját, a Magyar Szocialista Pártot, hogy elárulta a nemzeti érdekeket azzal, hogy a trianoni trauma nem szerepel a politikai üzenetében. Az ellenzék vezető Demokratikus Koalíció tagadja, hogy el kellene felejtetni Trianont, de szerinte a jövőre kell koncentrálnia a magyar politikának. Az elmúlt kormányok – köztük a tíz éve hatalmon lévő Orbán Viktor – nem tettek tényleges lépéseket a trianoni szerződés felülvizsgálata érdekében, de az Orbán-kormányok megerősítették kapcsolataikat a határon túli magyar kisebbségekkel. Szlovákia és Románia rendszeresen kritizálják a magyar kormányt, amiért szerintük belügyekbe avatkozik azzal, hogy a magyar pártokat támogatja. Emellett Magyarország jelentős pénzüsszeggel támogatja a határon túli kulturális, sport és vallási szervezeteket. A cikk szerint a szomszédos országokban rendszeresen érik provokációk Magyarországot és a magyar kisebbséget, Románia például épp a 100 éves évforduló alkalmából román nemzeti ünneppé nyilvánította a trianoni szerződés napját. Magyarország eközben azzal vádolja a szomszédos államokat, hogy korlátozzák a magyar kisebbségek jogait, a szerző példaként említette, hogy Magyarország emiatt blokkolja Ukrajna NATO-csatlakozását. A cikk azzal zárult, hogy Orbán Viktor 15 millió magyar kormányfőjeként tekint magára, és legutóbb azzal provokált, hogy egy Nagy-Magyarország-térképet jelentetett meg a közösségi médiában.

Lavanguardia.com: Un siglo de Trianon, el trauma histórico húngaro que alimenta al nacionalismo
2020. június 3., Marcelo Nagy (online)

A szlovák-magyar kapcsolatokban hosszú ideig békesség uralkodott. A 90-es években feltüzelt érzelmek, és az olyan szóösszetételek, mint a „magyar irredenta” gyakorlatilag eltűntek a szótárunkból. De ez csak egy látszólagos békesség volt – szögezte le a cikk. A múlt démonjai, ugyan meggyengülve, de vártak az alkalomra, ami el is jött. A **Magyar Közösség Pártja** kedden benyújtott egy memorandumot, amelyben többek között egy magyar körzet kialakítását kéri, amit a magyarok igazgatnának választott képviselőik útján. Más szavakkal: az MKP autonómiát kér. A kérdés, ami úgy tűnt, már régen lezárult, így visszatér. Az MKP, mint az „igazi magyarok pártja” szoros kapcsolatban áll a Fidesszel és a budapesti kormánnyal, amely évekig pumpálta a pénzt különböző dél-szlovákiai projektekbe. A kenyéradóiknak így most valamilyen módon ki akarják fejezni köszönetüket. Most, hogy a gyűlölt Most-Híd a parlamenten kívül találta magát, megéreztek a lehetőségét annak, hogyan egyesítsék a magyarokat egyetlen lobogó alatt. A szlovák-magyar kapcsolatokat terhelő más, sokkal fontosabb kérdések így határozatlan időre lekerülnek a napirendről. Talán a legfontosabb közülük Trianon. Erre az eseményre a szlovákok és a magyarok mindig máshogyan fognak tekinteni. Számunkra győzelmet jelentett – a déli határok szilárd rögzítését, a magyarok számára vereséget, mivel elveszítették területük két harmadát és a lakosságuk nagy részét. Trianon századik évfordulója egy ideális lehetőség volt a megbékélésre, csakhogy akkor a szlovák kormányt egy olyan politikusnak kellene vezetnie, aki távolabb lát a Nagyszombat-Fenyves távolságnál (*kb. 10 kilométer – a szerk.*), a másik oldalon pedig egy olyan embernek kellene lennie, aki nem provokál a történelmi Magyarország térképeinek Facebookon való közzétételével. A megbékélés helyett így itt van nekünk az MKP memoranduma, amely csak kielezi a kapcsolatokat – zárta cikkét a szerző.

Pravda.sk: Autonómia, stará maďarská pesnička
2020. június 3., Marián Repa, Pravda (online)

A trianoni traumát a következő száz év sem gyógyítja meg – írta a szerző véleménycikkében. Szomorú, hogy száz évvel az után, hogy a szlovákok elváltak Magyarországtól, nem csak az elválás értékelésében, de még csak annak fő okaiban sem tudunk megegyezni. Míg a szlovákok számára kulcsfontosságú okok voltak az önrendelkezés és a magyar nemzeti elnyomás, a magyarok elsősorban a nemzetközi elitiek összeesküvését látják, akik arra vágytak, hogy ártsanak Budapestnek. Csakhogy a megegyezésben már maga a nyelv is akadályoz bennünket, mivel beszélgetni sem tudunk ugyanazon fogalmakban. Ki tudja miért, de a szlovákoknak különös hajlamuk van arra, hogy ne egyezzenek meg a „nagyobb kollégáikkal” a közös állam nevében. Míg számunkra a Trianoni szerződés a soknemzetiségű történelmi Magyarország szétesését jelenti, addig a magyar nyelv az „Uhorsko” kifejezést (*a szlovák nyelvben az 1920 előtti Magyarország elnevezése Uhorsko, az 1920 utánié Madarsko – a szerk.*) nem is ismeri, csak Magyarországot, így Trianon logikailag nem egy régi ország újakra szakadását jelenti, hanem Magyarország megfosztását attól, ami definíció szerint jár neki.

SME: Trianonskú traumy nevyličeji ani ďalších sto rokov
2020. június 3., PETER TKAČENKO (online)

A *Sme* a trianoni békeszerződés századik évfordulója alkalmából Zahorán Csaba magyar történésszel közölt interjút, amelyben a magyar kormány is említésre került. Magyarországon a trianoni szerződés aláírásának századik évfordulója alkalmából semmi különös nem fog történni, ez azonban nem jelenti azt, hogy ez a téma ne élne a társadalomban. „Trianon a magyarok kulturális történelmének része, a múlt egy kulcsfontosságú pillanata, amivel a magyar identitásnak meg kell birkóznia, hasonlóan, mint a holokauszttal, a második világháborúval vagy a kommunizmussal” – mondta Zahorán, aki szerint látható, hogy a magyar kormány mintha nem fektetne nagy hangsúlyt Trianonra. Arra a kérdésre, hogy ez miért tűnik így, azt felelte, hogy „gyakran halljuk a híreket, hogy a Fidesz kormánypárt mennyire nacionalista és az emlékezetpolitikában éli ki magát, de éppen, hogy ez nem nagyon történik. A kormánynak nyilvánvalóan megvannak a saját okai, miért nem tartja most a legjobbnak Trianon túlságos hangsúlyozását”.

SME: Na mentálnej mape chyba Maďarovi aj Oravský hrad (rozhovor)
2020. június 3., EVA ANDREJČÁKOVÁ (online)

A trianoni békeszerződés, amely az elvesztett első világháború után felosztotta a történelmi Magyarország területét több állam között, száz évvel később is „forró téma” nem csak Magyarország és a szomszédos országok között, hanem a belpolitikában is. De míg pár évvel ezelőtt egyes politikai pártok még a határmódosítást is szorgalmazták, ma a magyar politikusok sokkal óvatosabbak. „Ha nem lenne a koronavírus, biztos, hogy nagyobb figyelmet szentelnének az évfordulónak” – mondta Petőcz Kálmán politológus és a Szlovákiai Helsinki Bizottság elnöke. Petőcz szerint a trianoni emlékműről nem lehet azt mondani, hogy történelmi és nemzetiségi szempontból nagyon érzékeny lenne a szomszédos országokkal szemben, ugyanakkor hozzátette, hogy maga Orbán Viktor a Trianonnal kapcsolatos retorikát fokozatosan mérsékli. A magyar kormány a századik évfordulón próbál lavírozni aközött, amit Trianonról a nacionalistább választók gondolnak, és aközött, hogy ne haragítsa magára a szomszédos országokat. Ez nem mindig volt így. Még 2005-ben Orbán Viktort lefényképezték az autójával, amelyen Nagy-Magyarország matrica volt. Egy 2007-es felmérés szerint Nagy-Magyarország matrica az autók öt százalékán megtalálható. Abban az időben azonban a trianoni trauma a Jobbik fő témája volt. A szélsőjobboldali párt például 2010-ben kijelentette, hogy a Trianoni szerződésnek revízió kellene átesnie. A Jobbik azonban fokozatosan elkezdett enyhíteni a retorikáján, és Orbán Viktor ezért elkezdett „vadászni” a nacionalistább választók körében is. „Orbán stratégiája a szélsőjobboldallal való versengés és a szélsőjobboldal tere feletti ellenőrzésre való törekvés keveréke” – mondta Hunyadi Bulcsú, a Political Capital think-tank elemzője. Orbánnak ebben főleg a menekültválság volt a segítségére. A miniszterelnöknek azonban a trianoni felfogáson változtatnia kellett. „Orbán külpolitikai víziójának része az erős együttműködés a szomszédos országokkal és a vezető szerep ebben az együttműködésben. Ez jelentős mértékben korlátozza őt abban, hogy hogyan fog a kormány megemlékezni Trianon századik évfordulójáról” – tette hozzá Hunyadi. 2010-ben Orbán június 4-ét a Nemzeti Összetartozás Napjává nyilvánította. Gergely Márton a *HVG*-től azt állítja, hogy Orbán Trianont egy pozitív nappá akarja változtatni, amikor a magyarok arra emlékeznek, hogy tekintet nélkül arra, melyik országban élnek, egy nemzethez tartoznak, és ezért nem kell kétségbe vonniuk a határokat.

SME: Trianon už dráži menej, Orbán si musel vybrať spojencov
2020. június 3., LUKÁŠ ONDERČANIN (online)

Az *Evenimentul Zilei* arról adott hírt, hogy a román külügyminisztérium megtiltotta a **trianoni évforduló** kapcsán szerveződő megemlékezéseket. A „leleplezés” egy szerda este sugárzott videóban teszi meg Titus Corlatean szociáldemokrata szenátor, a trianoni évfordulót hivatalos román ünnepé nyilvánító törvénytervezet kezdeményezője. A riporter az *evz.ro* főszerkesztője, Dan Andronic lesz, akinek a kérdésére Corlatean kifejti: a román külképviseletek és kulturális intézetek (ICR) számára küldött utasítást a román külügy kulturális intézetekért felelős igazgatója írta alá. Corlatean hozzátette: az a tény, hogy az általa kezdeményezett törvényt nem hirdette még ki Klaus Iohannis államfő, Szijjártó Péter bukaresti látogatásának eredménye. Szerinte a Fidesznek és a Jobbiknak köszönhető, hogy 2010-ben elfogadta a budapesti parlament a kettős állampolgárságról szóló szabályozást és a június 4-ét a nemzeti összetartozás napjává nyilvánító törvényt, ha pedig „a román állam néma marad nemzetközi viszonylatban, csak azt a verziót fogják hallani”.

Evenimentul Zilei: MAE interzice sărbătorirea Tratatului de la Trianon! Dezvăluirea senatorului PSD Titus Corlățean

2020. június 3., Dan Andronic (online)

Trianon nem szabad, hogy annak akadályává váljon, ami meggátolná, hogy a szlovákok és magyarok a jövőbe tekintsenek – mondta kedden Budapesten Ivan Korčok szlovák külügyminiszter az első hivatalos magyarországi látogatásán, ahol Szijjártó Péter magyar külügyminiszterrel találkozott. A trianoni békeszerződés közelgő évfordulójával kapcsolatban Korčok megjegyezte, hogy a magyar tárcabeli kollégájával nagyon nyitottan beszéltek Trianonról. „Erre a történelmi mérföldkőre másképp tekintünk, ez ugyanaz a történelem, de másképpen éljük meg. Ami nem feltétlenül köt össze bennünket, nem szabad, hogy elválasszon minket. Így kell tekinteni (Igor Matovič) szlovák miniszterelnök kezdeményezésére is, aki meghívta a szlovákiai magyar közösség képviselőit, hogy találkozzunk, mondhatni ezen évforduló előestéjén. Ez szerintem egy erős jelzés, ha úgy tetszik, az empátiáé, amit mi is várunk Magyarországtól, éppen június 4-én, amikor Önök a trianoni békeszerződés századik évfordulójára emlékeznek” – hangsúlyozta a szlovák diplomácia vezetője. Szijjártó közölte, hogy szívélyesen várják Igor Matovič szlovák kormányfő látogatását. „A szlovák miniszterelnök kötelező lépése Csehország meglátogatása, információink szerint erre már holnap sor kerül. Ezután szívesen üdvözljük őt Budapesten, mivel a legmagasabb szintű stratégiai kapcsolataink minden esetben indokolják, hogy az új kormányfő találkozzon a magyar kollégájával. Tekintettel a járványügyi helyzetre már többször is beszéltek telefonon” – mondta a magyar miniszter. A miniszterek megegyeztek abban, hogy a szlovák-magyar kölcsönös kapcsolatok jók. A szlovák diplomácia vezetője megerősítette, hogy az új kormány dolgozni fog egy, a nemzeti kisebbségekről szóló törvény elfogadásán. Szijjártó kifejezte azon reményét, miszerint a kölcsönös kapcsolatok elkövetkező évei az új összeköttetésekről és a közös sikeres projektekről fognak szólni. A hírről a *Sme* is beszámolt.

Hospodárske noviny: Korčok v Budapešti: Matovičova iniciatíva je silným signálom, ktorú aj my očakávame od Maďarska

2020. június 2., tasr (online)

Az *Evenimentul Zilei* az *MTI* román nyelvű cikkét közölte a Közép-Európai Nézőpont Intézet kutatásáról. Ebből kiderül: javul a **szomszédos országok Magyarország-képe** – írták. Idézték: „a száz évvel ezelőtti sebeket, amelyek fenntartása elsősorban nagyhatalmi érdekeket szolgál, a közép-európai együttműködés és a kölcsönös tisztelet, ha lassan is, de begyógyíthatják”. A 2020-as adatok szerint Szlovákiában vannak a leginkább jó véleménnyel Magyarországról (78 százalék), Horvátországot (68 százalék) és Szerbiát megelőzve (60 százalék). A szomszédos országokban 50 százalék feletti a Magyarország pozitívan megítélők aránya, Románia kivételével, ahol a megkérdezettek 47 százalékának van jó véleménye Magyarországról – ismertették. A Közép-Európai Nézőpont Intézet kiemelte, hogy a szomszédos országokban megmutatkozó bizalomnövekedés a magyar közvéleményben is tetten érhető. Az elmúlt években Magyarországon is javult Ausztria megítélése: a hazai válaszadók 82 százaléka van inkább jó véleménnyel az országról, ami 2019-hez képest 9 százalékpontos növekedés. Úgy folytatták, hogy csak két országról van a válaszadók kevesebb mint fele jó véleménnyel, Szerbiáról (40 százalék) és Romániáról (36 százalék). Az intézet megállapítása szerint a „bukaresti politikában gyakran tapasztalható magyarelles hangulatkeltés” aligha járul hozzá a magyarok véleményének nagyobb mértékű javulásához. A 2020-as Magyarország-barométer adatai alapján ugyanakkor kijelenthető, hogy a Kárpát-medencében élő népek növekvő bizalommal tekintenek egymásra – írta az intézet. A közlemény beszámolt arról is, hogy a kutatás alkalmából tartott online panelbeszélgetésen Tokár Géza Szlovákia-szakértő a folyamatosan javuló szlovákiai tendencia hátteréről közölte, hogy a korábban konfliktust generáló ügyek – mint amilyen például a Malina Hedvig-ügy volt – lekerültek a napirendről. Ezeket olyanok váltották fel, amelyekben a két ország hivatalos álláspontjai közel állnak egymáshoz. Az elmúlt időszak romániai eseményei kapcsán Illyés Gergely Románia-szakértő kiemelte, hogy Klaus Iohannis elnököt „mértékadó román és olyan nyugati,

főleg német nyelvű körök is elítélték magyarellenes nyilatkozataiért, akik egyébként támogatják őt". A szakértő álláspontja szerint a román elnök fellépése elsősorban belpolitikai indíttatású volt.

Evenimentul Zilei: Ce mai coc ungurii? Au aflat planurile României și au lovit sub camuflaj

2020. június 2., Daniel Teodoreanu (online)

A *Frankfurter Rundschau* cikkében a **trianoni szerződés** 100 éves évfordulójával foglalkozott, melynek kapcsán kitért arra, hogy Magyarország csütörtökön többek között megemlékezésekkel és csendes percekkel méltatja a szerződés évfordulóját, ami nemzeti traumaként vonult be a hazai történelemkönyvekbe. A szerződés következtében körülbelül hárommillió magyar vált – népszavazás nélkül – a környező országok polgárává. A cikk szerint a területi és a népességvesztés traumatikus tapasztalatait sehol nem ápolják annyira intenzíven és olyan hosszú ideig, mint Magyarországon. Orbán Viktor miniszterelnök pártja, a jobboldali-populista Fidesz hatalomátvétele óta Budapest visszasírja a korábbi határokat – fogalmazott a szerző. Orbán több alkalommal irritálta a szomszédokat Facebookon egy Nagy-Magyarország-térképpel. A szomszédok valóban bizalmatlanok azzal kapcsolatban, hogy Budapest forszírozza a diaszpórában élőkhez való kötődés megszilárdítását. Amikor Budapest 2010-ben megkönnyítette a magyar nemzetiség megítélését, a szlovák kormány azt a nemzeti biztonságra leselkedő fenyegetésként értékelte.

Frankfurter Rundschau: Verliebt in den Schmerz

2020. június 2. (online)

A *Süddeutsche Zeitung* közölte Peter Münch és Tobias Zick közös cikkét, akik szerint Orbán Viktor miniszterelnök nacionalista célokra használja fel a **trianoni szerződés** 100. évfordulóját. Magyarországon csendes emlékezés lesz csütörtökön, a szerződés aláírásának 100. évfordulóján. Karácsony Gergely, Budapest főpolgármestere egy perc csendre szólította fel a polgárokat 16:30-as kezdettel: erre az időre a villamosok, a metrók és a buszok is meg fognak állni. Az Orbán Viktor által tervezett nagy „felhajtásra” viszont nem fog sor kerülni, mivel a nagyobb rendezvények egyelőre nincsenek engedélyezve. A kormány a Nemzeti Összetartozás Emlékművel igyekszik szemléltetni azt a veszteséget, amit Magyarország 1920. június 4-én elszenvedett. A cikk szerint Orbán számára a trianoni trauma a történelempolitika központi építőeleme. 2010-es hatalomátvételét követően törvényben a nemzeti összetartozás napjának nyilvánította június 4-ét. A szerzők szerint Orbán felismerte, hogy a Trianonra való emlékezésből politikai tőkét lehet kovácsolni, például külpolitikai értelemben is. Belpolitikailag ez lehetőséget ad neki egy új nacionalista politikára: a diaszpórában élő magyaroknak biztosította a kettős állampolgárságot és ezáltal a választójogot is, a külföldön élő magyarok pedig a Fidesz hű választóinak bizonyultak. A budapesti kormány továbbá milliós összegekkel támogatja a határon túli magyar kisebbség iskoláit vagy egyesületeit. A cikk beszámolt Klaus Johannis román államelnök nyilatkozatáról, aki korábban azzal vádolta az ellenzéket, hogy a kulisszák mögött azért harcolnak, hogy Erdélyt Magyarországnak adják. A parlamentben feltette továbbá a kérdést, hogy vajon mit ígérhetett ezért cserébe Orbán Viktor. Ennek háttérében egy olyan törvényjavaslat állt, mellyel egy kis párt autonómiát kívánt volna adni Erdély egy részének. A magyar kormány Budapesten berendelte a román nagykövetet: a külügyminiszter gyűlöletkeltéssel vádolta a román elnököt. Orbán profitált a történelemből: újabb alkalmat kapott arra, hogy a trianoni trauma évfordulóján a szomszédos országban élő magyarok védelmezőjeként lépjen fel.

Süddeutsche Zeitung: "Auf ewig ungerecht"

2020. június 1., Peter Münch, Tobias Zick (online)

Pénteken volt 10 éve, hogy Orbán Viktor miniszterelnök felesküdt. Magyarország, az egykori mintademokrácia, napjainkban egyre inkább emlékeztet egy ázsiai diktatúrára – fogalmazott Michał Kokot. A *Gazeta Wyborcza* újságírója szerint az elmúlt évtizedben Orbán felszámolta a kormánykritikus sajtót, oligarchikus gazdaságot vezetett be és megszabadult politikai ellenfeleitől. Urbán Ágnes politológus szerint csak a legpesszimistább szakértők sejtették, hogy ilyen rossz lesz a helyzet a magyar kormányfő hatalomra kerülését követően. Simon Krisztián, a *Magyar Narancs* publicistája úgy fogalmazott, 10 évvel ezelőtt még úgy hitte, a Fidesz az egyetlen olyan párt, amelyik képes felszámolni a szocialista kormány alatt virágzásnak indult korrupciót. „Sok más magyarhoz hasonlóan tévedtem” – tette hozzá Simon. A Freedom House idei rangsorolásában Magyarország, Szerbiához, Montenegróhoz és Ukrajnához hasonlóan, már hibrid rezsimként szerepel. Egy évvel a 2010-es választási győzelmét követően a Fidesz-kormány alkotmánymódosítást hajtott végre, aminek köszönhetően évekre biztosította hatalmát. 2014-ben, majd 2018-ban bár a Fidesz jelentősen kevesebb szavazatot szerzett, megnyerte a választásokat. A Fideszt még a baloldali ellenzék összefogása és az időközben jelentősen mérséklődő Jobbik sem volt képes eltávolítani a hatalomról. Az új Alaptörvény szerint a Magyar Köztársaság új hivatalos neve Magyarország, amelynek állampolgárai a határon túl élő magyarok is. Azóta több mint 800 000 **határon túl élő magyar** kapott állampolgárságot. Az „új” választópolgárok 90

százaléka támogatja a kormánypártot. Orbán választási győzelme lehetetlen lett volna a sajtó nélkül. A *Gazeta Wyborcza* újságírója szerint a Fidesz 2002-es választási kudarca részben azzal magyarázható, hogy az Orbán Viktor és Gyurcsány Ferenc között lezajlott nyilvános vitában a szocialista miniszterelnök-jelölt sikeresebben szerepelt. 2010-ben Orbán gondoskodott róla, hogy ez soha ne ismétlődhessen meg – véli Kokot. Mára a magyar sajtó és média oroszlánrésze a kormány szócsövénél vált. A Riporterek Határok Nélkül és más sajtószabadság helyzetét vizsgáló szervezetek évről évre egyre aggasztóbb képet festenek a magyar szólásszabadság állapotáról. A 2018 őszén életre hívott Közép-Európai Sajtó és Média Alapítvány (KESMA) közel 500 sajtóterméket és csatornát vett át. A szervezet élén a Fidesz embere áll, aki biztosítja, hogy a hatáskörébe tartozó orgánumok egységes üzenetet közvetítsenek a kormányról – véli Kokot. Zgut Edit politológus szerint ahhoz, hogy megértsük a Fidesz-rendszer működését, a két világháború közötti magyar irodalomhoz és azon belül is Móricz Zsigmond Rokonok című regényéhez kell fordulnunk. Az irodalmi művet 2006-ban Szabó István filmesítette meg. A magyar filmrendező elmondta, a filmet a 2002 és 2010 között hatalmon lévő szocialista kormányra vonatkoztatva rendezte. Orbán lánya és veje milliárdos üzleteket bonyolít kapcsolataiknak hála – fogalmazott Kokot. Hogy elhallgattassa a kritikus hangokat, a magyar kormány kívülről érkező támadásokról beszél, amelyek célja, hogy eltereljék a figyelmet a valós veszélyekről. Magyarországhoz hasonlóan a kormányhatalom Lengyelországban is mindent megtesz azért, hogy korlátozza az ellenzéki önkormányzatok mozgásterét. Orbán Viktor veszélyesebb ellenfélre talált Karácsony Gergely budapesti főpolgármester személyében – véli Kokot.

Gazeta Wyborcza: Dekada Orbána. Jak Węgry stały się jego folwarkiem
2020. május 29., Michał Kokot (online)

A gazdasági kérdésekkel, a **nemzeti kisebbségek** védelmével és az oktatással foglalkozó közös ukrán-magyar bizottságok fogják kidolgozni a határozattervezeteket az ukrán magyar kisebbség oktatási nyelvvel kapcsolatos problémák megoldása érdekében. Erről szóló bejelentést tett Szijjártó Péter magyar külgazdasági és külügyminiszter Dmitro Kuleba ukrán külügyminiszterrel közösen tartott sajtótájékoztatón Budapesten május 29-én. „Megállapodtunk arról, hogy júniusban mindhárom kormányközi vegyes bizottságunkat összehívjuk: gazdasági vegyes bizottságot, a kisebbség védelmével foglalkozó bizottságot és az oktatásért felelős vegyes bizottságot. Ennek a három vegyes bizottságnak olyan megállapodást kell elérniük, amelyek a kárpátaljai magyarok számára is elfogadhatóak, és amik megfelelnek az ukrán kormány számára fontos követelményeknek is – mondta Szijjártó.

Day.kyiv.ua: Три українсько-угорські комісії напрацюють проекти з "мовного питання"; - Сійярто
2020. május 29. (online)

A SZEMLÉZETT ÚJSÁGOK JEGYZÉKE

Angol nyelvű lapok

BBC.com
 Bloomberg.com
 Breitbart.com
 CNN.com
 Financial Times
 Newsweek
 Politico.eu
 Reuters.com
 Telegraph.co.uk
 The Economist
 The Guardian
 The New York Times
 The New York Times
 International Edition
 The Observer
 The Spectator
 The Times
 The Wall Street Journal
 The Washington Post
 The Washington Times

Német nyelvű lapok

Berliner-zeitung.de
 Bild.de
 Der Spiegel
 Der Standard
 Die Presse
 Die Tageszeitung
 Die Welt
 Die Zeit
 Frankfurter Allgemeine
 Zeitung
 Frankfurter Rundschau
 Handelsblatt
 Heute.de
 Kurier
 Neue Zürcher Zeitung
 Süddeutsche Zeitung
 Tages-Anzeiger
 Tagesschau.de
 Tagesspiegel.de

Francia nyelvű lapok

Le Figaro
 Le Monde
 L'express.fr
 Libération
 Nouvelobs.com

Olasz nyelvű lapok

Corriere della Sera
 L'Osservatore Romano
 La Repubblica
 Lastampa.it

Spanyol nyelvű lapok

Abc.es
 El Mundo
 El País
 Lavanguardia.com

Cseh nyelvű lapok

Lidové noviny
 Mladá fronta Dnes
 Novinky.cz

Lengyel nyelvű lapok

Gazeta Wyborcza
 Rzeczpospolita
 Wp.pl
 Wprost

Szlovák nyelvű lapok

Hospodárske noviny
 Pravda.sk
 Sme

Román nyelvű lapok

Adevărul
 Evenimentul Zilei
 Jurnalul National

Szerb nyelvű lapok

Kurir.rs
 Novosti.rs
 Tanjug.rs

Horvát nyelvű lapok

Index.hr
 Jutarnji.hr
 Vecernji.hr

Szlovén nyelvű lapok

Delo.si
 Rtv slo.si
 Vecer.com

Ukrán nyelvű lapok

Day.kiev.ua
 KP
 Unian.ua
 Zerkalo Nedeli

Orosz nyelvű lapok

Izvesztyija
 Kommerszant
 Lenta.ru
 Ng.ru
 Rg.ru
 Ria.ru
 Vedomosztyi

Izraeli lapok

Haaretz.co.il
 Maariv
 The Jerusalem Post
 Ynet.co.il

